Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 243 (14048) | 1975 оной октябриин 16, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

...Промышленностиин хүдэлмэри...эд! Оронойнгоо индустриальна хүсэ ...ые улам саашадань хүгжөөхын, ...лхын түлөө тэмсэгты! Тех...кэ дэбжэлтэ түргэдхэгты, үй...риин хүсэнүүдые эрхим һайнаар ...хын түлөө оролдогты! ...нэ техникэдэ, түрүү технологи...гэн харгы!"

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ...уулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

...УДХАЛААШАДАЙ ...ОРИЛГО ЕХЭ

...-Удын локомотив...габарилгын заводой ...удхалгын цехэй кол...партиин XXV съез...тэй түрэтэйгөөр уг...н хүсэл эрмэлзэл... ажаллажа байна. ...һайн шанартай про...ээр гаргажа, халаан ... даабари үлүүлэн ... тула ехэхэн орол...үсхэл гаргана. Мас...участогуудай, бригa... коллективүүд, хү...шэн бүхэн хоорондоо ... Мастернууд М. М. ...в, М. Ш. Мандаров ... хүтэлбэрилдэг ...удай хэбшэд һайн ... продукци ехээр ... социалис мүры...эрхимлэнэ. Эдэ түрүү ...вүүд продукцнингаа ...центыень эрхим ша...аар техническэ хи...налтын таһагта тушаадаг болонхой.

Цехэй бэшэшье олон хүдэлмэришэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана. Хүдэлмэриин саг зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Энээн дээрэһээл продукци гаргаха даабари хододоо үлүүлэн дүүргэгдэнэ ха юм. Шэрэм шудхалгын цехэй коллектив юһэдэхи табан жэл соо 99150 тонно продукци гаргаха даабаряа байгша оной октябриин 9-дэ амжалтатайгаар дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр үшөө 931 мянган түхэригэй продукци гаргаха гэһэн зорилго урдаа табиба.

Ц. АЮШЕЕВ,
ЛВРЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо.

...ШЭЕЭ ШАНГАДХАНА

...дэлэлэй Тэмдэг» ... «Электромашина» ... коллектив эрхим ...тай продукци гарга...дагаараа республика ... мэдээжэ болонхой. ...манай хүдэлмэри...түйлаһанаараа һанаа...ардаг бэшэ. Һайн ...ай продукци улам ... бүтээн гаргахые ...но. Энэ хүсэл зо... бэелүүлжэ шадана. ...Манай коллектив пар... XXV съездые нэрэ...этэйгөөр угтаха гэ...рилготойгоор социа... мүрысөөндэ оролсоод, улам эршэтэйгээр ажаллана.

Байгша оной юһэ һарын туршада продукци гаргаха даабари амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 24 электродвигатель бүтээжэ, хэрэглэгшэдтэнь эльгээгээбди. Продукци худалдаха даабари 240 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Бидэнэр саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

З. СУЧКОВ,
«Электромашина» заводой партбюрогой секретарь.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ОЛОН МИЛЛИОНОЙ БАРИЛГА ХЭЭБДИ

Һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэхын тула дүй дуршэл, шадабари хэрэгтэй болодог шуу. Тиимэһээл манай барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, түрүү онол арга хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Ажалай түрүүшүүлэй дуршэл шадабарине халан абаһан барилгашад ажалдаа амжалта түйлана. Барилга һайн шанартайгаар, түргэнөөршье хэнэ.

Иосиф Михайлович Фулягай хүтэлбэрилдэг 1-дэхи участогай барилгашад социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Барилга хэхэ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ участогай хүдэлмэришэдэй оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байһан дээрэһээл ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй шэнэ поликлиникын түрүүшын ээлжээн хараалагдаһан түсэбһөө 3 һараар урид ашаглалгада үгтэбэ.

Манай барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын барилгашад энэ поликлиникын комплексын бүхы барилгануудые байгша оной декабрь һарада дүүргэжэ, болзорһоонь урид ашаглалгада үгэхөөр шиидэнхэй. Барилгашаднай үдэрһөө үдэртэ улам эршэтэйгээр хүдэлнэ.

Байгша оной юһэ һара соо подрядна аргаар 2.984 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабари 3.184 мянган түхэригтэ хүргэгдөө. Өөрынгөө хүсөөр 2.994 мянган түхэригэй барилга хээд байнабди. Юһэн һарын туршада хүдэлмэришэн бүхэн 5554 түхэригэй барилга хэхэ аад, 5705 түхэригтэ барилга хэбэ. Эдэ тоо, баримтануудые хараад үзэхэдэ, манай 834-дэхи поездын коллектив түгэсхэхы жэлдэ яһала урагшатайгаар хүдэлнэ гэжэ ойлгохоор. Бидэнэр саашадаашье иимэ амжалтатайгаар хүдэлхэ арга боломжотойбди.

С. ВИКТОРОВА,
барилга хабсаралгын 834-дэхи поездын түсэблэлгын таһагай начальник.

...АРАА ЗОРИЛГОМНАЙ ТОН ЕХЭ

...ай Хандагайн лес...хозой коллектив бага ...атайгаар ехэ модо ...хын тула оролдолго ... гаргана. Ажалаа зү...мхидхэхэ, оньһон тех... бүтээсэ ехэтэйгээр ...а хэрэгтэ ехэ анха... хандуулагдана. Лес...хозоймнай хүдэлмэри...партиин XXV съездэ ...жа, дээшэлүүлэгдэһэн ...с уялга абаад, тэрэ...дото дээрэнь бэелүүл...н хүсэл эрмэлзэлтэй... хоорондоо мүрысэжэ ... Үдэр хоногой ошохо ... ажалай түрүүшүүлэй ...ам олошорно.

...дагайн пунктын модо...шангаа һайн үрэ дүн .... Пунктын начальник ... Николаевич Буты...ажалаа зүбөөр эмхидхэ...аар ехэхэн юумэ хэ...эшье. Энэ пунктын ...тив соо ажалай журам ..., халаанай даабари ...дэггүй хүн үгы болоч... Эндэ хүмүүжүүлгын ...эри һайнаар ябуулаг... Дүй дуршэлтэй хү...ришэд залуушуулда шадаха зэргээрээ туһалдаг юм. Энэ пунктын хүдэлмэришэд нэгэн булганай, булта нэгэнэй түлөө гэһэн урла доро хүдэлнэ.

Пунктын коллектив юһэдэхи табан жэлэй туршада 464 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа байгша оной июниин нэгэндэ амжалтатайгаар дүүргээ бэлэй. Мүнөө коллектив табан жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 26 мянган кубометр модо бэлэдхээд байна. Хандагайн пунктын коллектив саашадаа бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, түйлаһан амжалтаа улам арьбадхаха гэһэн зорилго урдаа табина.

Наранай пунктын коллектив һүүлэй жэлнүүдтэ муу бэшээр хүдэлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхим һайн амжалтануудые түйлана. Эндэ ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, эрхим түрүү хүдэлмэришэд олон юм. Социалис Ажалай Герой Н. Семеновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив модо бэлэдхэхэ үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана. Эдэнэр 75 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргээ бэлэй. Бригадын коллектив һарадаа 2 мянган кубометр модо бэлэдхэхын тула оролдоно.

Николай Филиппович Семенов хори гаран жэлдэ ой соо хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон хүн юм. Ажалай түрүүшүүлэй жэшээгээр хүдэлһэн бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалта түйлана. М. Воробьевой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригадын коллектив һарадаа 1500 кубометр модо бэлэдхэхэ даабариа 1600—1700 кубометртэ хүргэжэ, бэшэнэй дундаһаа шалгарна. Һайн шанартай модо ехээр бэлэдхэһэн хүдэлмэришэд мүнгэн шангаар ходо урмашуулагдажа байдаг.

Наранай пунктын модо бэлэдхэгшэд, автомашинануудай жолоошод нигэжэ хоорондоо мүрысэн, үдэрһөө үдэртэ улам шангаар хүдэлжэ байна. Юһэдэхи табан жэл соо 476 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 4 жэл 6 һарын туршада дүүргээ бэлэй. Табан жэлэй даабариһаа гадуур 9 мянган кубометр модо бэлэдхээд байна. Леспромхозоймнай коллектив юһэдэхи табан жэл соо 910 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабариа 4 жэл 6 һарын туршада дүүргээ бэлэй. Табан жэлэй туршада 8 миллион түхэригэй продукци худалдаха байгаа һаа, тэрэ даабаримнай 10 миллион түхэригтэ хүргэгдөө.

Манай леспромхозой коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабариһаа гадуур 37 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, 1 миллион түхэригэй продукци худалдаха гэһэн уялга партиин XXV съездын хүндэлэлдэ абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула бултадаа оролдоно.

С. НАРХИНОВ,
Хандагайн леспромхозой директор.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭР В. Ц. НАЙДАКОВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй ...КАНУУДАЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ...ЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...дэм шэнжэлгынгээ ажал ябуулгада габьяатай бай...ь хараадаа абажа, СССР-эй Наукануудай акаде... 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Наука...й академиин Сибириин отделениин Буряадай филиа...нитын эрдэмэй институдай директорэй орлогшо, хэлэ...эй эрдэмэй кандидат **Найдаков** Василий Цырено... **Буряадай АССР-эй Наукануудай габьяата ажал ...агша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...лаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...975 оной октябриин 15.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...Р-эй НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН СИБИРИИН ...ДЕЛЕНИИН БУРЯАДАЙ ФИЛИАЛАЙ ЭРДЭМТЭ ...ҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...рдэм шэнжэлгын ажал ябуулгые аша үрэ ехэтэй...һыень хараадаа абажа, СССР-эй Наукануудай ...демиин 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, **Буряадай ...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй ...мотаар** шагнаха:

...**Машеева** Надежда Ефимовнае — естественнэ наука...й институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ,

Андреев Геннадий Владимировичые — геологическа институдай директорэй орлогшо.

Балданов Батомунко Балдановичые — экономическа шэнжэлгэнүүдэй таһагай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

Герасимова Ксения Максимовнае — ниитын эрдэмэй институдай секторые даагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной октябриин 15.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. А. ГУРУЛЕВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй НАУКАНУУДАЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Эрдэм шэнжэлгынгээ ажал ябуулгада габьяатай байһыень хараадаа абажа, СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай геологическа институдай ахалагша эрдэмтэ-хүдэлмэрилэгшэ, геолого-минералогическа эрдэмэй кандидат **Гурулев** Станислав Андреевичтэ **Буряадай АССР-эй Наукануудай габьяата ажал ябуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной октябриин 15.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ УУЛЗАЛГАНУУД, ХООРЭЛДООНУУД

ФРАНЦИИН ПРЕЗИДЕНТ В. ЖИСКАР д' ЭСТЭН ЕРЭБЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын уряалаар Франциин Республикын Президент Валери Жискар д' Эстэн һамгантаяа октябриин 14-дэ Советскэ Союзда ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ба бусад тусхай тушаалтад Франциин, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Франциин Президентые угтаһан байна.

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Жан Сованьярг, экономикын ба финансын министр Жан-Пьер Фуркад, промышленностиин ба научна шэнжэлэлгэнүүдэй министр Мишель д' Орнано болон бусад тусхай тушаалтад хүндэтэ айлшантай хамта Москва ерэбэ.

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдэй — ябаган сэрэгшэдэй, летчигүүдэй, морягуудай хүндэлэлэй харуул ниидэлгын талмай дээрэ жагсаагдаа.

Француз хүндэтэ айлшанай ерэһэн самолет бууба. Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин, А. А. Громыко самоледой гэшхүүрэй дэргэдэ Валери Жискар д' Эстэнине, тэрэнэй һамгые, Президенттэй хамта ерэһэн Франциин гүрэнэй ажал ябуулагшадые амаршалан уттаба. Хүндэлэлэй харуулай начальник Валери Жискар д' Эстэндэ рапорт үгэнэ. Франциин Республикын, Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ.

Л. И. Брежнев, Валери Жискар д' Эстэн хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа мэндэшэлэлдэбэ. Аэродром дээрэ суглараһан ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд Л. И. Брежневые, Валери Жискар д' Эстэнине халуунаар амаршалаа.

Угтамжын баяр ёһолол хүндэлэлэй харуулай талмай дээгүүр үнгэрэн гаралгаар дүүрэбэ.

Валери Жискар д' Эстэн Л. И. Брежневтэй суугтаа автомашинада һуужа, мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэн, Кремльдэхи байра хүдараа аэродром дээрэһээ ошобо. Хоёр оронай гүрэнэй тугуудаар, Советскэ Союзай ба Франциин арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн ниислэлэй үйлсэнүүд, талмайнууд дээгүүр үнгэрхэдэнь, москвагайхид эдэнние халуунаар амаршалһан байна.

* * *

Франциин Республикын Президент Валери Жискар д' Эстэн октябриин 14-дэ В. И. Ленинэй мавзолейдэ хүрэжэ, баглаа сэсэг табиба.

Энэл үдэртөө Франциин Республикын Президент Кремлиин ханын дэргэдэхи Мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ сэсэг табяа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ ами наһаяа алдаһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалые Валери Жискар д' Эстэн минута соо дуугай байлгаар ёһолон хүндэлбэ.

ТАСС.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

Л. И. Брежневэй, Н. В. Подгорныи, А. Н Косыгинай, А. А. Громыкын, Франциин Президент В. Жискар д' Эстэнэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд октябриин 14-дэ Кремль соо эхилбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үеэр совет-француз харилсаанда онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи хоёр талын харилсаанай гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедөө эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай хамтын документнүүд соо, тусхайлхада, СССР-эй ба Франциин хоорондохи харилсаанай гол ёһонуудай тодорхойлогдоһон совет-француз протокол дотор табигданхай хоёр оронай арадуудай аша туһада, уласхоорондын эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһада, тэрэниие хүгжөөхэ хараа бодолтой байһанаа мэдүүлбэ. Иимэ үндэһэ һуури дээрэ элдэб асуудалнуудаар совет-француз харилсаае саашадань хүгжөөхэ үргэн ехэ арга бии гээд хоёр тала нэгэн һанаатайгаар баталаа.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөе Хельсинкидэ амжалтатайгаар дүүргэлгэ Европын болон дэлхэйн политикада таарамжатай һайн шэнэ арга нээнэ, тэрээндэ хабаадаһан оронуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөхэ улам үргэн харгы нээнэ гээд уласхоорондын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, хоёр тала мэдүүлһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүд бүтэмжэтэй һайн, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

ХҮНДЭТЭ АЙЛШАНАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Франциин Республикын Президент Валери Жискар д' Эстэнэй хүндэлэлдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство октябриин 14-дэ Кремлиин Ехэ ордон соо обед эмхидхэбэ.

Советскэ Союзда ерээд байһан Франциин гүрэнэй ажал ябуулагшад, мүн Франциһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Жак Вимон Франциин Республикын толгойлогшо ба тэрэнэй һамгантай хамта обедэй үедэ байлсаа.

Совет талаһаа — нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарёв, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд ба бусад тусхай тушаалтад эндэ байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ господин Президент!

Хүндэтэ госпожа Жискар д'Эстэн!

Хүндэтэ айлшад!

Нүхэдүүд!

Советскэ Союзай айлшан, хани барисаата Франциин Президент, Таниие амаршалхада урматай байна.

Совет-француз дээдэ тушаалтадай уулзалганууд ходоо политическэ ехэ удхатай байдаг, манай оронуудай хоорондын харилсаае урагшань дабшуулдаг байгаа. Г-н Президент, Тантай үнгэргэгдэжэ байгаа мүнөөнэй уулзалга онсо удха шанартай, юундэб гэхэдэ, ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһэнһээ уламжалан, Европын ба дэлхэйн политикада шэнэ оршон байдал нээгдэнхэй.

Арба шахуу жэлэй урда тээ генерал де Голльтой хэлсээнүүдэй хэгдэхэ үедэ уласхоорондын хэрэгүүдэй талаар совет-француз ойртолсолгын удха шанар тодорхойлхо гол асуудалда онсо анхарал хандуулагдаһан юм. Советскэ Союз ба Франци өөһэдынгөө национальна ашаг туһые, дэлхэйн хуби заяанай түлөө ехэ харюусалгатай байһанаа үндэһэ болгон, Европын ба уласхоорондын аюулгүй байдалай үндэһэн асуудалнуудые хоорондынгоо харилсаануудта гол болгохо гэжэ тиихэдэ хэлсэгдэһэн байгаа. Саашадаа Президент Ж. Помпидутай манай хэһэн хөөрэлдөөнэй үедэ, мүн үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо Рамбуйедэ Тантай, г-н Жискар д'Эстэн, уулзаха үедэмнай эдэ асуудалнууд ходоо гол болгогдон табигдадаг байһан.

Саг гээшэ ямаршье асуудалые хахалан шиидхэдэг судья болоно. Энэ ушарташье өөрынгөө сэгнэлтэ гаргаа: Советскэ Союзай ба Франциин харилсаа холбооной талаар табигдаһан үг зорилгонууд мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ, олон арадуудай хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ таараха байшоо.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Франциин Республикын Президент Валери Жискар д'Эстэн албанай хэрэгээр Москва ерэбэ. Внуковска аэродром дээрэ Франциин Республикын Президентые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко гэгшэд угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Внуковска аэродром дээрэ болоһон уулзалгын үе.

ТАСС-ай фотохронико.

Партийна ажабайдал: тоосоон ба һунгалта

ЭРИЛТЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХАНДАХА

Һаяхан Буряадай хүдөө ажахын институтда тоосоото һунгалтын партийна суглаан боложо үнгэрөө. Энэмнай 230 гаран коммунистһаа бүридэһэн томо партийна организаци болоно. Энэ партийна организациин хэр дайшалхы, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэнэй зэргээр хүдөө ажахын эрдэмдэ мэргэжэлтэдые һурган бэлдэхэ, хүмүүжүүлхэ, институдые үйлэдбэритэй холбохо, республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгэй дулдыдаха байһаниинь ойлгосотой.

Һуралсал - хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, багшанарай, студентнүүдэй эрдэм шэнжэлэлгын хэрэгтэ хабаадасые дээшэлүүлхэ, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар партийна комитедэй хэһэн ажал ябуулга тухай парткомой секретарь **А. Ц. Балдуев** элидхэһэн байна.

— Дээдэ һургуулинуудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, партийна комитет гол анхаралаа һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хандуулһан, багшанарта студентнүүдэй бүлэгүүдые даалгаха, хэшээл үнгэргэхэдөө кино болон диафильм хэрэглэхэ хэмжээнүүд абтаа, — гээд парткомой секретарь тэмдэглээ. — Энэ үедэ 1660 студентнүүд институт дүүргэжэ гараа, тэдэнэрэй 41-ниинь онсо шалгараа гэһэн дипломдо хүртөө.

Тиигэбэшье элидхэлшэ онсо анхаралаа энэ хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудта зорюулаа. Институт дүүргэжэ гарагшадай аяар 20 процентнь тиимэ һайн эрдэмтэй бэшэ гэжэ сэгнэгдэһэн байха юм. Ветеринарна болон инженерно факультедүүдэй студентнэрэй успеваемость 90 процентдэ хүрэхэгүй байшоо. Багшын дүршэл, эрдэм ехэтэй үнинэй багшанар лекци үсөөн уншана. Зарим багшанарай зүгһөө журам хазагайруулха баримтанууд ушаржа, тэдэнэр ажалһаа гаргагдаһан байна. Залуу багшанарай дүршэл шадабари дээшэлүүлхэ кабинедүүд муугаар хүдэлнэ, эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхэ түсэб дүүргэгдэнэгүй. Зарим багшанар политическэ һуралсалда, ажалшадай дунда лекци уншалгада хайша хэрэгээр хандана. Студентнэрэй дунда хүмүүжүүлгын, спортивна хүдэлмэри һула байһан дээрэһээ, хамтын байрануудта багшанарай дежурладаггүйһөө олохон студентнэр архидана, ниитын журам эбдэнэ, гэмтэ ябадал гаргана. Энээн тушаа элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Студентнэрэй дунда лекци уншаха, политическэ асуудалаар хөөрэлдөө хэхэ, уласхоорондын асуудалаар үдэшэнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэ философи болон ниитын эрдэмэй факультедүүдэй багшанар Занданов, Тыхешкин болон бусадай эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай үгэ хэлэһэн **Г. И. Хилтухин** тэмдэглээд, мүн олохон багшанарай энэ хүдэлмэриһөө шэлээрхэдэг тушаа хэлээ.

Студентнүүдые хүмүүжүүлхэ, хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ хүрэхэ талаар оролдосотой ехэ хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй байһан тухай коммунист **С. Н. Балдаев** шүүмжэлээ. Мүн институдай комсомолой организациин һулаар хүдэлдэг тухай тэрэ тогтон хэлэбэ.

— Студентнэр гээшэмнай залуу наһанай охин соо ябаһан, хүсэ шадал ехэтэй зон. Энээнииень анхаралда абажа, спортивна хүдэлмэри һайнаар ябуулха байна. Тэдэ стадион дээрэмнай хооһон байдаг, спортивна мүрысөөн үсөөн үнгэргэгдэнэ. Мүн студентнэрые халуун эдеэгээр хангаха асуудал шиидхэгдэнэгүй. Мүнөө хүрэтэр тэндэ столово байхагүй. Студентнэрэй хамтын байрануудта ном табиха таг үгы. Тиимэһээ тэдэнэр номоо эндэ тэндэ хаяжархидаг — гэжэ нүхэр Балдаев хэлээ.

— Партийна комитет дан олон тогтоол абадаг, тэрэнээ партийна эхин организацинуудта саг дары хүргэдэггүй, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые наринаар шалгадаггүй, — гэжэ микробиологиин кафедрые даагша **М. И. Богданов** шүүмжэлээ.

Зүгөөр тэрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ниитын эрдэмэй факультедэй багшанарые бусад факультедүүдэй студентнүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхаар даалгаха гэһэншүүгээр дурадхаа. Энэ алдуутай һанамжань партийна суглаан дээрэ буруушаагдаа. Студентнэрые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы багшанар хабаадаха ёһотой гэжэ хэлсээ.

Республикын хүдөө ажахын предприятинуудтай, колхоз, совхозуудтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ, багша бүхэн эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ хабаадаха ёһотой гэжэ үгэ хэлэһэн **Ц. Ц. Будажапов, А. Ц. Лхамажапов** гэгшэд тон зүб анхараа. Зүгөөр тоосоото элидхэл дотор энэ шухала асуудалай үргэнөөр харуулагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Энэнэйшье ойлгосотой. Институдай коллектив эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна ха юм.

— Агрономическа факультедэй багшанар, студентнэр Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй совхоздо ургаса дээшэлүүлхэ асуудалаар шэнжэлэлгэ хэнэ, — гэжэ Ц. Ц. Будажапов тэмдэглээ. — Мүн Загарайн аймагта олон жэлэй һайжаруулагдамал бэлшээри ашаглаха талаар туршалгануудые хэнэбди. Тэдэ энэмнай үшөөл бага гээшэ. Саашадаа энэ хүдэлмэрээ бүри үргэдхэхэ ёһотойбди.

— БАМ шадархи нютагуудта овощ, хартаабха ургуулжа болохо гү, ямар агротехникэ хэрэглэхэб гэжэ манай факультедэй багшанар шэнжэлэлгэ хэжэ эхилээ. Тиихэдэмнай Дээдэ-Ангарай голдо эдэ ургамалнуудай нилээд һайн ургаса абажа боломоор байһаниинь мэдэгдээ. Энэ жэлдэ гектарһаа 150—160 центнер эртын капуста ургуулжа абагдаа. Тэдэ минеральна утэгжүүлгэ, нялха ургамалнуудые хүшаха плёнко хэрэгтэй болоно, — гэжэ А. Ц. Лхамажапов мэдүүлээ. — Юрэдөө эрдэм үйлэдбэри хоёрые нягтаар холбохо саг ерээ.

Мүн зундаа студентнэр дуран соогоо үлэнэ, багшанар булта амарна. Тиигэжэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри таһалдана. Энээние хаража үзэхөөр болонхой. Тэрэшэлэн һуралсал-туршалгын ажахыдаа ректорат, партийна бюро анхарал бага табина. Иимэ хоёрдохи ажахытай байбал, һайн бэлэй гэжэ үгэ хэлэгшэ анхараа.

Студентнэрые хүмүүжүүлхэ түсэб ехээр табигдадаг. Тэдэ тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта байхагүй. Энээн тухай механическа факультедэй партбюрогой секретарь **А. З. Базыров** шүүмжэлээ. Комсомолой эхин организацинуудай секретаряар дайралдаһан лэ хүнүүд һунгагдана. Заримдаа журамгүй студентнэр тудана. Мүн багшанарые, лаборантнуудые шэлэн абаха, конкурс соносхохо хэрэг гуримшуулагданагүй. Парткомой секретарь, парткомой гэшүүд партийна эхин организациин суглаануудта ябадаггүй тооной.

Тоосоото һунгалтын суглаанда КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Тиихэдээ институтдые хүдөө ажахын үйлэдбэритэй нягтаар холбохо, мүнөөнэй ажабайдал мэдэхэгүй багшанар студентнүүдые һургажа шадахагүй гэһэн эрилтэ табяа. Тэрэшэлэн студентнэрые — ерээдүйн мэргэжэлтэдые бодото ажал хэжэ шадахаар, үйлэдбэри хүтэлбэрилхөөр һургаха шухала гэв.

Суглаан дээрэ шэнэ партком, районой партийна конференцидэ делегадууд һунгагдаа.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай корр.

МОСКВА. МЭЛЗ гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй предприятинуудта политическэ һуралсалай 300 шахуу һургуулинууд, кружогууд болон семинарнууд хүдэлжэ байна. Нэгэдэлэй гол предприяти болохо электровакуумна приборнуудай заводто илангаяа ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Полит-һуралсалайнь кабинет яһала олон номуудые абаа, пропагандистнуудта шухала хэрэгтэй литература согсологдоо. Тэрэшэлэн эндэ партиин XXV съездэ зорюулагдаһан выставкэ нээгдээ.

Зураг дээрэ: радиолампануудай цехэй партбюрогой секретариин орлогшо Е. Черняева (баруун гарһаа) библиотекарь Р. Рольбинатай һуралсалай хэрэгсэлнүүдые эмхилэн бүридхэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Һурган хүмүүжүүлэгшэ тухай үг

ҺАЙН ДАА, ОЧИР

Чойжил Баяржапович Очиров Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой хоёрдохи отделенидэ комбайнераар хүдэлдэг юм. Энэ нүхэр түгэсхэхы жэлэй хуряалга дээрэ һайн амжалтатай хүдэлөө. Мүнөө Чойжил Очиров өөрынгөө ахa нүхэр, коммунист, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Очир Бадмаевич Аюшеев тухай сэдьхэлэй халуун үгэнүүдые бэшэжэ эльгээгээ тэрэнииень эндэ толилбобди.

Б. ЖАМБАЛОВАЙ фото.

Таряа хуряалтын амарханаар үнгэрдэгые һананагүйб. Тиигээ тиитэрээ энэ жэлэй ургаса хуряалга бүришье бэрхэтэй байгдаба. Үбһэнһөө хүсэд гараадүй байтарнай, сенаж, силос дараха, таряа хуряалтын халуун хаһа хүрэжэ ерээ. Гадна үнжөөд лэ шахуу ороһон хура бороо ажалдамнай бэрхэшээл яһала ушаруулаа.

Хара хүлһэеэ нилээдгүй адхаруулжа, жэл соо хүлеэһэн баян ургасаяа саг сооньгээлтэдэ оруулангүй хуряажа абаха гээшэ бидэ комбайнернуудһаа сэхэ дулдыдадаг-ха юм даа. Манай отделениин комбайнернууд сэлмэг үдэрэй час, минута бүхэнииe һамбаашалан, хүдэлмэриин 24 үдэртэ 2775 гектар таряагаа колхоз соогоо түрүүлэн хуряажа шадаһандаа урма баяртайбди. Ургаса яһала һайн. 31600 центнер ороохо амбаарлаха түсэб 5300 центнерээр үлүүлэгдээ. Гектар бүриһөө 13,8 центнер шэниисэ абтаа. Өөһэдынгөө таряа хуряажа дүүргэһээр хүршэ Елаанай бригадада туһалаабди.

Отделенидэмнай комбайнернуудай дүрбэн звено байгуулагдажа, хоорондоо мүрысэн ажаллаа. Гурбан комбайнһаа бүридэһэн манай звеное СССР-эй Верховно Соведэй депутат, коммунист О. Б. Аюшеев хүтэлбэрилөө. Бидэнэр КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ 1190 гектар таряа хадажа, 13.000 центнер ороохо суглуулан сохихо уялга абаад, И. М. Сафоновой звеное социалис мүрысөөндэ уряа һэмди. Тиихэдэ звеногой гэшүүн бүхэн хубиин уялгануудые абаһан. Владимир Цыдыпов бидэ хоёр 4—4 мянган, Аюшеев 5.000 центнер таряа суглуулан сохихо гэжэ шиидээбди. Хэлэһэн үгэдөө хүрөөбди. Бүхыдөө 16.000 центнер таряа суглуулан сохёобди. Тиихэдэ Очир Бадмаевичнай гансаараан 7.000-да хүргөө.

Үдэртөө хоёр нормо дүүргэнгүй поли дээрэһээ нэгэтэшье бусаагүйбди. Би оньһон техникэтэй 20-дохи жэлээ нүхэсэжэ ябанаб. 1955 онһоо 1973 он хүрэтэр түрэл колхоздоо таһалгаряагүй жолоошоноор хүдэлөөб. Зарим жэлнүүдтэ комбайндашье һуутаад үзөөб. Энэ жэлдэ Очир Аюшеевэй звенодо ябаһсахадаа олон юумэндэ һурааб, дүршэлшье олооб. Очир Бадмаевич олон үгэдэ дурагүй, даруу номгон зантай, дүршэл ехэтэй, хүдэлмэришэ, хэһэн ажалайнгаа хойно гараагүйдөө һанаагаа амардаггүй ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэ байба. Би, юрэдөө, Очирһоо дутуугүй комбайн мэдэхэб, ажалшье хэжэ шадахаб гэжэ өөртөө һанадаг, байгааб. Үнэндөө үеынгөө нүхэртэ хүрэжэ шадахагүй байбаб.

Хуряалгада орохынгоо урда тээ комбайнуудайнгаа оньһон түхеэрэлгэ таарулан зохёогоо, нүхэ һүбэнүүдые бүтүүлээ һэмди. Очир Бадмаевичнай үглөө бүри комбайн бүхэнөө наринаар шалгадаг, хаана ямар шүрэб. болты, ... гадхахые. юу ... до заажа үгэж... абяа гаранал гээд... лай ябахагүй юм... баришалдаг, ... наринаар шалгадаг... гын хахадлаад бай... тилкымни сцепле... гэнтэ һолхишоод... ороо һон үлэдэг... Энээниием ни О... дундань шахуу ... зохёогоодхёо ... молотилкамни ... хүдэлдэг, хоолос... горшье ороо... лёо бэлэй. Тиин... пов Владимира... барабанһаа сохи... һан һоломо саа... дэг түхеэрэлгын ... Очир баһал ту... саа һэн. Аюше... өөрынгөө звеног... нууд һаатангүй ... жэ һанадаггүй, ... механизатор бүх... ламжа үзүүлдэг. ... нэй машиныи эб... тоциклдаа һуу... шье һаань, МТМ ... ерэдэг, үгышье ... циклаа үгэдэг за...

Иимэ хүнтэй ... дүршэл шадабар... лан абажа ябаха... туһатай. Очир Б... ёһотойл һурган х... лэгшэ, өөрынгөө ... шэл, онол арга ... дэг нүхэдтөө ... һөө дамжуулан ... бэр сэхэ зантай ... сэдьхэлтэй нүхэр ... даа, Очир! Хураа... олон юумэндэ ... гэжэ «Буряад үнэ... тээр дамжуулан ... лэнэб.

ПАРТАДА ҺУУХААР БЭЛЭН

Партийна һуралсал эмхидхэхэ талаар районой партийна организаци яһала дүй дүршэлтэй болонхой гээшэ. Политическэ, экономическа һуралсалда олон жэлдэ хүдэлжэ, бэрхэ, дүршэл ехэтэй партийна пропагандистнар урган гараа. Олониитэ ажалшадта партийна үгэ нэбтэрүүлдэг Р. Ц. Найданов, И. В. Еранский, А. П. Тенетова, Г. Н. Баннов болон бусадай ажал үндэрөөр сэгнэгдэхэ ёһоороо сэгнэгдэнэ.

Аймагай ажахынуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинуудта эхин шатын 49 һургуули, дунда шатын 23 һургуули, теоретическэ 28 семинар хүдэлхэ юм.

Комсомолшууд, залуушуулай һуралсалай шэглэл тодорхойлогдонхой, кружогууд, һургуулинууд бүридүүлэгдэнхэй.

Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал, олониитэ ажалшадай экономическа һуралсал хадаа юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые дүүргэхэ, продукциин шанар һайжаруулха, тоолохо, арьбалха албанда хүн зониие һургахада туһа болохо ёһотой.

Һуралсалай жэл эхилбэ. Сэлэнгын аймагай партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд эмхитэйгээр эхилжэ, һуралсалые удха түгэлдэрөөр ябуулхын тулада зохихо бэлэдхэл хэһэн байна.

В. САМБУЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

ПРОПАГАНДИСТНАР ҺУРАЛСА...

Манай аймагай коммунистнууд, комсомолшууд, партийнабэшэ эдэбхитэд урда жэлнүүдтэл адли ехэ бэлэдхэлтэйгээр политическэ һуралсалаа эхилбэ гээшэ. Энэ зундаа политическэ, экономическа һуралсалда хабаадаха хүнүүд тодорхойлогдоо. Тиигэхэ зуураа 1975—1976 онуудай һуралсалай жэл юһэдэхи табан жэлэй түгэсэжэ байха үетэй, партиин XXV съезддэ бэлэдхэлэй, тэрэниие үнгэргэлгэтэй тудалдаха байна. Энээнтэй зохилдуулан, һуралсалай шэглэл тодорхойлогдонхой.

Энэ жэлдэ эхин шатын 29, дунда шатын 28 һургуули, теоретическэ 12 семинар, партийна эдэбхитэдэй аймагай һургуули хүдэлхэ юм. Пропагандистнар олдонхой. Эдэнэрэй 80 процентнь дээдэ эрдэмтэд юм. Ажахынуудай, предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд пропагандистын ажалда хабаадуулагдаха болонхой.

Аймаг дотор экономическа 24 һургуули, коммунис ажалай 30 һургуули хүдэлхэ. Эдээндэ гурба мянга гаран хүн һураха юм.

Байгша оной октябриин 3-да пропагандистнарай семинар үнгэргэгдөө. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд болон юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтые олониитын дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ пропагандистнарай бэелүүлхэ, партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха зорилгонууд тухай КПСС-эй ... мой секретарь Г. М. ... семинар дээрэ ... үгөө. Партиин XXIV ... дын һүүлээр КПСС-... гай бэелүүлжэ байга... дын политическэ ... ябуулга ба мүнөөнэй ... дахи уласхоорондын ... лай шухала асуудал... хай лекци ун...

Удаань секцинүүд ... таһараад, элдэб янз... гуулинуудай мүнөө... программануудтай ... һан байна. Аймагай ... гандистнар секцинүү... үгэ хэлээ, дүй дүрш... хайдаа хөөрөө. Энэ... ска һургуулинуудые ... бэрилэгшэдэй секци... гай хүдөө ажахын ... ниин мэргэжэлтэд ... лагдаа.

Удаань аймагай ... пропагандистнарта К... обкомой, райкомой ... лэлэй грамотанууд. бэлэгүүдтэйгээр б... даа.

Б. ДАМБАЕ...

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ һуралсал

ЗОНДО ЭРДЭМ ОЙЛГУУЛХА ШАДАБАРИ

Бүгэдэндэ эли нэгэ иимэ юумэн бии гээшэ: политическэ һуралсалда ябахадаа, ухаан бодолоо баяжуулха, эрдэмээ дээшэлүүлхэб гэжэ лаб этигэхэдээ хүнүүд хэшээлдээ ерэдэг ха юм даа. Пропагандистын зорилго энээгээр дүүрэдэггүй. Һурагшадай эрдэм, тэдэнэй политическэ үзэл бодол, марксизм-ленинизмын сурталай үндэһөөр үйлэ хэрэгүүдые сэгнэхээр зониие һургаха гээшэ ямаршье пропагандистын хүдэлмэриин үрэ дүн болодог шуу.

Леонид Иннокентьевич Зверьков марксизм-ленинизмын үндэһэн сурталай һургуули ударидадаг юм. КПСС — коммунис байгуулалтын ударидахы, эмхидхэхы хүсэн гэһэн программаар энэ жэлдэ хүдэлжэ эхилэнхэй. Эндэ хэд һурадаг бэ гэхэдэ, 11 хүдэлмэришэд, дунда зиндаанай, 5 командир, 9 инженернүүд, технигүүд — вагоной кузов хэдэг цехэй коммунистнууд юм.

Пропагандистын ажал тон олон ондоо зүйлнүүдһээ бүридэдэг юм: ном судар, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые зүбөөр шэлэжэ олохо, хэшээлдээ бэлдэхэ, тиигээд һурагшадта темээ дэлбэлжэ хөөрэжэ үгэхэ, һурагшадай асуудалнуудта харюусаха, хүн бүхэнөө табан хурган мэтээр мэдэхэ. Хэшээлдэ бэлдэхэ гээшэнь эгээл харюусалгатай, орёо хэрэг мүн.

Хэшээлдээ һайнаар лэ бэлдээ хадаа пропагандист бэедээ найданги ерэжэ, хэшээлээ удхатайгаар ялас гэмээр үнгэргэхэ аргатай байха болоно. Нүхэр Зверьков энээниие һайн мэдэдэг, иимэ эрилтэтэйгээр хүдэлхэ гэжэ оролдодог юм. Дээдэ эрдэмтэй, эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй болоһоншье һаа, хэшээлые үрэ ехэтэйгээр яажа үнгэргэхэб гэһэн асуудал Леонид Иннокентьевичэй һанаа үнөө ходо зободог юм. Ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэхэдээ энэ хүн һурадаг хүнүүдээ хабаадуулдаг байна. Ямаршье темээр бэлдээ хадаа хэблэл, журналнуудые харадаг, политическэ, уран зохёолой номуудые харалсадаг. Иигэжэ эдэнээ хэшээлдээ шадамараар хэрэглэдэг байна.

Хэшээлдээ бэлдэжэ эхилхэдээ, энэ пропагандист тон түрүүн хөөрэлдөөнэйнгөө түсэб табидаг, шухала асуудалнуудые тэмдэглэжэ абадаг. Иигэһэнэйнгээ һүүлээр литература, өөрынгөө коллективэй ажалһаа тоо баримтануудые суглуулдаг материалай удха бодомжолжо үзэдэг. Тиигэһэн бэеэрээ һурагшадта хөөрэхэдэнь, хэды шэнээн саг хэрэгтэйб, удхыень яажа дэлбэлхэб гэжэ хуу түсэблэдэг байна.

Хэшээлээ ямараар үнгэргэдэг бэ гэхэдэ, урда тээнь үзэһэн темынгээ гол удха хүнүүдтэ һануулһан бэеэрээ долоон хоног соо болоһон һонинуудые һурагшадай нэгэн мэдээсэдэг гуримтай. Энэ юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, хүнүүд газетэ, журнал ходо хаража, түби дэлхэйн, орон доторхи һонинуудые уншахадаа, тэрэнэйнгээ удха монсогойлжо, хөөрэжэ һурадаг, ном литература уншадаг байна. Иимэ хөөрэлдөөн зохид соогоо болодог, хүн бүхэн һанамжаяа хэлэдэг, дурадхал оруулдаг юм. Удаань пропагандист асуудал бүхэнөөр тобшолол хэдэг.

Шэнэ темэ үзэжэ эхилхэдээ пропагандист теориин асуудалнуудые хойно хойноһоонь хэлээд гарадаг бэшэ, харин удхыень уудалжа тайлбарилдаг, ушар баримтануудые согсолхо, тобшолхо хэрэгтэ һурагшадаа һургадаг байна. Нүхэр Зверьков хэшээлнүүдтээ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые, схемэнүүд, диаграмма болон бусад материалнуудые хэрэглэдэг заншалтай. Иигэхэдээ боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдэй уг удха һайнаар хадууладаг, удаан саг соо толгой соо тогтодог гээшэ. Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд, КПСС-эй Программые, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэ һуралсалда хабаадуулагдадаг байна.

Үзэһэн материалаа һайнаар хадууха нэгэ арга гэхэдэ, тэрэнээ хуряангыгаар тэмдэглэжэ абаха (конспект) ябадал болоно. Энэ һургуулида һурагшад шэнэ үзэһэн темээ бэшэжэ байхадаа, гол удха, тоо, баримтануудые онсолон хэлэдэг, тэмдэглүүлдэг юм.

Пропагандистын нэрэ хүндэ гээшэ миин лэ һайнаар, тодорхой бэрхээр хүндэ юумэ ойлгуулжа шададаг оншо мэргэнһээнь болодоггүй юм. Үйлэдбэри дээрээ ямараар ажалланаб: ямар ажалшан байнаб, энээнһээ баһа нэрэ хүндэнь дулдыдаха байна. Леонид Иннокентьевич теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлхынгээ хажуугаар мастер ябаһанаа цехэй начальник болотороо ургаһан хүн юм. Нүхэр Зверьков ажал дээрээ бүхы юумээ зүбөөр бодомжотойгоор түсэблэжэ, цехэй хүдэлмэри жэгдэ һайнаар эмхидхэжэ шададаг байна. Энээнэй ашаар цехынь үнинэй тон жэгдэ һайнаар хүдэлжэ байнхай.

Энэ жэлдэ һургуулиданьһурагшад олон болоо. Пропагандист алишье талаһаань эрилтынгээ һабагша зохид соонь баридаг. Иигэжэ эдэнь эбтэй эетэй коллектив болонхой. Хөөрэлдөөнүүдтэ (семинарай) һурагшад эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Жэшээнь, слесарьнууд Н. Я. Лобанов, И. Т. Гаспиов, А. Д. Медведев, мастер А. В. Ратиков, диспетчер Я. М. Присяжнюк гэгшэд ходо үгэ хэлэдэг юм.

Эндэ һурадаг хүнүүдэй политическэ талаараа болбосоронги болоһоной ашаар үйлэдбэридэньшье, ниитын ажалданьшье һайн үрэ дүн түйлагдана. Жэшээнь, энэ һургуулида һурадаг коммунист, слесарьнуудай бригадын бригадир Василий Петрович Цельгофер «бүхы ажал ябуулгаяа заводто зорюулха, ажалай ветеран байха» гэһэн үүсхэл гаргаһан байна. Энэ үүсхэлынь заводтоо үргэнөөр дэмжэгдээ. Заводой 3.700 хүдэлмэришэд болон ажалшад энэ үүсхэлээр хүдэлжэ байнхай. Заводой үнинэй хүдэлмэришэн слесарь Антон Дмитриевич Медведев олон залуу хүдэлмэришэдые ажалайнгаа мэргэжэлдэ һургаа. Заводой эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн, архитай тэмсэхэ цехэй комиссиин түлөөлэгшэ, үнинэй энэ хүдэлмэришэн цехэйнгээ залуу хүдэлмэришэдые хүмүүж... Нүхэр Медведевэй ... бригада участогай ... ралгын бригадануудые ... тальнуудаар хаһа са... хангана, продукциингаа процентые шалгалтаг... тушаана.

Заводой үнинэй ... ришэн-слесарь Н... Яковлевич Лобанюк ... тын таһаг алгасаа... продукцияа сэхэ ... байна. Николай Яко... заводой арадай хинал... лэгтэ хүдэлэлсэнэ. ... габаряа һайнаар бэе... Яков Моисеевич Пр... цехэй партийна ор... цнин секретаряар гур... жэлээ һунгагдаа. Тео... скэ эрдэмээ дээшэлү... гээ хажуугаар цех... тын ехэ хүдэлмэри ... байдаг.

Пропагандистын м... лэй нюусые тобойсо ... ха гээшэнь бэрхэтэй, ... педагогикын, психо... заабаринуудые шада... зохилдуулдаг, хүн ... хандаха өөрын түлхю... рэгтэй. Эндэ оншо а... олон, эдэ бултадаа ... дээ, политическэ һур... һурагшадта тон шух... рэгтэй болгожо шада... на. Энэл даа пропаг... тын дүлэтэ үгын ша... партийна пропаганд... КПСС-эй XXIV съезд... вет арадайнгаа үмэ... һан зорилгонуудые ... хэ хэрэгтэ һурагшад... ригжуулна бшуу.

М. ЕСИ...
ЛВРЗ-гэй парт... комитедэй полити... гэгээрэлэй кабин...

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ ҺОНИН

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

БАРНАУЛ. (ТАСС-ай корр. Н. Карасев). Алтайдахи тарилгын талмайн 95 процент дээрэһээ ороохото ургамалнууд хадагдажа сохигдобо. Гүрэндэ ороохо худалдаха арадай ажахын түсэбүүдээ дүүргэһэн тухайдаа хизаарай зуу гаран колхоз, совхоз элидхээ. Кировэй нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхозуудай, «Юбилейный» совхозой таряашад ороохо тушааха уялгануудаа амжалтатайгаар түгэсхэбэ.

ВИНОГРАДҺАА... ТОҺО АБАНА

КОКАНД (Ферганагай область). (ТАСС-ай корр. В. Татаринов). Эндэхи эдеэ хоолой ба фармакопейнэ тоһо гаргадаг завод виноградай үрэһэнһөө түрүүшын килограмм тоһон абтаба. Энэ хадаа орон доторхи иимэ түхэлэй түрүүшын предприяти болоно. Жэлдээ тус предприятида помидорой ба виноградай 35 мянган тонно үрэһэ, абрикосой, урюгай, сливын, персигэй яһа — консервын ба архи нэрэдэг промышленностиин үлэгдэлнүүдые болбосоруулан буйлуулхаар хараалагдана. Фармакологууд жэлдээ 1.500 шахуу тонно үнэтэ тоһо абаха юм. Амтатай яһахануудһаа марципанова талха — хэдэн мянгаад тонно үлэгдэл кондитернуудта хүртэхэ байна. Тон нарин шудхалаа сэбэрлэхын тула завод металлургнуудта «техническэ гурил» эльгээхэ юм.

ЕНИСЕЙН ХҮНЭЙ ГАРААР ГАРГАГДАҺАН ҺАБА ҺАЛАА

МАЙНА (Красноярай хизаар). (ТАСС-ай корреспондентнүүд Т. Аккуратова, А. Щигленко). Саһан малгайта Саяан уулын хормойгоор гарадаг Енисей мүрэн хүнэй гараар гаргагдаһан һаба һалаагаараа урдаба. Саяно-Шушенска ГЭС-эй барилгашадай баруун бэеын һалаае дүүргэжэ гаргахадань, мүрэн хүсэтэ хоёр урасхал боложо, хубаарһан байна. Эдэнэй нэгэниинь хаалтаһаа уһа гаргадаг хубиин оёртохи соргоор, хоёрдохинь часай үнгэрхэ тума улам бүри нарихан болгогдожо байһан газараар урдаба.

Мүнөө нариихан болгогдожо байһан энэ һабые хааха хэрэгтэ Саяндахи гидро-барилгашад гол анхаралаа хандуулна. Тиин октябриин 11-дэ эндэ шухала удхатай хэрэг бэелүүлэгдэжэ, мүрэн хаагдаха байна. Мүрэнэй хоёр эрьеые хэтэдэнь холбохын тула тэрэ болотор 20 мянга шахуу кубометр шулуу Енисей мүрэнэй һаба руу хаяха хэрэгтэй.

Хаагдаһанайнь һүүлээр мүрэнэй зүүн бэедэ хоёрдохи ээлжээнэй котлован малтагдаха юм. Эндэ ГЭС-эй машина түхеэрэлгэнүүдэй зал баригдажа эхилхэ. Мүнөө Саянай барилгын түрүү бригаданууд, экипажнууд патриотическа шэнэ үүсхэл гаргаба: зүүн бэеын котлован соо болзорһоонь урид — КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор түрүүшын бетон һуулгаха эрхэдэ хүртэхын түлөө социалис мүрысөө эхилхэ.

ЧЕРЕПОВЕЦЭЙ БУЛАД

ЧЕРЕПОВЕЦ. (ТАСС-ай корр. О. Тихомиров). Жэлэй эхинһээ хойшо металлургическа заводто 5 миллиондохи тонно булад хайлуулагдаа. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ долоон хоногоор урид түйлагдаһан байна.

Булад хайлуулдаг агрегадуудые нарижуулан һайжаруулһанай ашаар энэ амжалта түйлагдаа. Һүүлэй үедэ предприятида гурбан мартен һэльбэн шэнэдхэгдэһэн байха юм. Энэнь ... табигшадай хараа ... горитой заһабари ... олгоо. Мартенэй ба... рын элшэ хүсөөр бу... луулдаг цехүүд жэлэй ... ектнэ хүсэнһөө 1 ... 300 мянган тонноор ... лоһон байна.

Партиин XXV съезд... рэтэй солотойгоор ... түлөө социалис мүр... оролсон Хойто Ма... булад хайлуулагшад ... дүүрэтэр түсэбһөө гад... мянган тонно булад ... хые хараална.

…ОВЕТ-ФРАНЦУЗ УУЛЗАЛГАНУУД, ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

…Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

…ра. Эхининь 1-дэхи …).

…олсолгын ба үгэеэ …олгын замаар ураг… …бшаха гэжэ манай …роной эрмэлзэлгын …болодог эшэ нүхэсэл …лоноб? гээд, совет… …харилсаанда хабаа… …шэнэ ушар байда… …гдэхэ бүхэндэ заата… …олгото болохош. Энэ …бхын түрүүндэ со… …ранцуз арадуудай ха… …саанай ёһо заншал… …болоно гэжэ хэлээ …г-н Президент зүб… …бээт. Түүхэдэхи …ын үенүүдэй түбэг… …шалгануудаар шалгаг… …хани барисаан имэ…

… өөрымни, Танай …гуур ябажа үзэһэн …хани нүхэдэй һанам… …оор, уласхоорондын …дтэ Советскэ Союзай, …радай дүүргэдэг ам… …үүргые французууд …лгоно. Франци, фран… …арад амгалан тайбан …рмэлзэлээр нэбтэрэн… …Советскэ Союзда …этигэнэ. Иигэжэ хоёр …этигэдэг ушар — …ранцуз харилсаа хол… …мүнөөшье, саашадаашье хүгжэхэ бата үндэһэ һуури болоно.

Энэ харилсаа холбооной хүсэтэй талань юуб гэхэдэ, хоёр ороной арадуудай хоорондоо хани ёһоной мэдэрэлнүүдтэй, талархалтай байхын хажуугаар, тэрэмнай политическэ ба гүрэнэй ябуулгануудай бодото тодорхой удхаар нэбтэрэнхэй байдаг. Манай хоёр орон дайнай хойто тээхи Европодо тогтоһон байдалые өөрынгөө политикада мэдэрэн баримталдаг байһан, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай түрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршолгые шухалада тоолодог, дотоодын хэрэгүүдтэ хамааржа болохогүй байһые ойлгодог ушар баримтые эндэ түбхын түрүүн хараада абанаб. Совет-француз харилсаа холбооной хүгжэжэ байха үеэр бии болоһон олохон юумэнэй саашадаа уласхоорондын бодото байдалда үргэнөөр нэбтэрэн ороһониинь яһала ойлгосотой.

Уласхоорондын хэрэгүүдэй талаар абажа харабал, арбан жэл гээшэ багашье, ехэшье байжа болохо. Түүхын талаар абажа харабал, бага байна. Шахардуу байдал һуларуулгын, эб найрамдалай аша туһада оролдолго хүсэлэлгэ гаргалгын талаар энэ үе соо түйлагдаһан бүхы һайн юумые хараада абабал, яһала ехэ болоно.

Нэрээшье, гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай талаар, ниитэ политическэ оршон байдалай талаар үргэн олониитын һанал бодолой талаар тааруу, эли бодо хубилалтануудай болоһониинь элитэ.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй үедэ энэ ушар илангаяа эли тодоор харагдаа. Үнэхөөрөө түүхэтэ ехэ дэлисэ далайсатай зорилгонуудые тодорхойлһон байна. Мүнөө сагай Европодохи бодото байдалые ажаг һэжэгтэ оруулха гэжэ хүсэгшэдэй һэдэлгые буруу һүргөө. „Газар дайдын талаар, дайнай хойто тээхи хүгжэлтын бодото байдалай талаар имэл байна. Шахардуу байдалай һуларалга имэл ушар байдалтай. Арадуудай амгалан тайбан байдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын арюун зорилгонуудай аша туһада бэелүүлэгдэхэ харилсаа холбооной үргэн ехэ программа хараалагдаа.

Зүбшэлэн ойлголсоһоноо бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө харюусалга зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүдтэ тудаха байһаниинь Хельсинкидэхи зүблөөнэй столдо хамта һууһан, тэрэнэй Түгэсхэлэй актда гараа табижа баталһан Танда, немда, мүн бусад бүхы хүнүүдтэ тон эли байха гээд һанагдана. Хельсинкидэ баталагдаһан гол ёһонуудай үндэһөөр гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае саашадань шэнэдхэн хубилгаха, экономическа ба научно-техническэ холбоо барисаагаа гүнзэгырүүлхэ, соёлой, гэгээрэлэй, информациин талаар харилсаа холбоогоо бүри эдэбхитэй болгохо, хүнүүдэй хоорондын харилсаа үргэдхэхэ — эдэ бүгэдэ хадаа оролдолго хүсэлэлгэ, хоорондын ба саг үргэлжын оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха эрилтэ табина.

Шахардуу байдал һуларуулгые бодото тодорхой болгохо ябадал уласхоорондын байдалай эгээн шухала эрилтэ болонхой. Манай оронууд, манай арадууд энэ үг зорилгые түйлалгада эдэбхитэйгээр туһа хүргэхэ байха гээд багсаанабди. Политическэ ба гүрэнэй ажал ябуулагшадай хоорондын бүтэмжэтэй, тодорхой харилсаа холбоон, саг үргэлжын зүбшэлэлгэнүүд, экономическа түгэс харилсаа холбоон, научно-техническэ элдэб янзын хамтын проектнүүд, тэрэ тоодо хүнэй эрдэм мэргэжэлэй түрүү һалбаринуудта хабаатай проектнүүд, соёл гэгээрэлэй талаар холбоо барисаанай ехэ дэлисэ — эдэ бүгэдэ һүүлэй жэлнүүдэй хүдэлмэриин эли бодо аша үрэ болоно. Гэхэ зуура совет-француз харилсаае саашадань гүнзэгырүүлхэ, бүри баян болгохо хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудай бии байһаниинь дамжаггүй. Совет-француз харилсаа холбооное бүри гүнзэгы, үргэн болгон хүгжөөлгэ, энээндэ үргэн олон улад зониие хабаадуулга совет, француз арадуудай зүгһөө һайшаагдан уттагдаха гээд этигэнэбди.

Шахардуу байдал һуларуулгые сэрэгэй хэрэгтэ хабаадуулаагүй һаа, бодото тодорхой удха шэнжэтэй боложо шадахагүй. Энээниие бэелүүлхэ арга боломжонууд мүнөө ехэ болоо гэзд һанагдана.

Европодохи сэрэгэй талаар зүришэлдөөнэй бага болоһон ушар, зэбсэгүүдые хизаарлалга ба хуряалга хадаа гүрэнүүдэй зүгһөө дура хүсэл, үүсхэл гаргахые илангаяа шухалада тоолодог, уласхоорондын ажабайдалай тон шухала асуудал болоно. Манай ойлгомжын ёһоор, олоор хюдаха шэнэ янзын зэбсэгүүдые, тэдэниие бүтээхэ шэнэ аргануудые бии болгохогүй гэһэн шанга уялга гүрэнүүдэй абахыень хараалһан уласхоорондын үргэн ехэ хэлсээ түйлалга улам ехэ удха шанартай болоод байна. Бүхы арадуудта тон шухала удха шанартай эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ дүүргэхэ үүргэеэ тодорхойлхо эрилтэ ажабайдал гүрэнүүдэй үмэнэ табина.

Господин Президент,

Бэеэ даанхай байдаг тулада, Францнин политикачь хүсэтэй юм гэжэ бидэ ходоо тоолодог байгаабди. Бэеэ дааһан Франци уласхоорондын амгалан тайбан байдал бэхижүүлгэдэ хубитаяа гориотойгоор оруулжа шадаха. Советскэ Союз Францитай хани барисаа, харилсаагаа хүгжөөхөөр хододоо бэлэн байдаг.

Социально - экономическа ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй харилсаа холбооной бэелүүлэгдэжэ байха үедэ тэдэнэй ангиин илгаануудай онсо өөрэ ушарнууд үгы болошохогүйнь элитэ.

Орон бүхэнэй өөрынгөө байгуулалтые, өөрынгөө уласхоорондын холбоо барисаае үндэһэ болгон, элдэб асуудалнуудта хандадаг, өөрынхеэрээ ойлгодог ба шиидхэдэг юрэнхы гурим хубилжа болохо гэжэ багсаабал, хооһон ойлгомжо болохо бэлэй.

Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларалга суртал бодолнуудай тэмсэлые болюулхагүй. Энэнь зайлашагүй үзэгдэл болоно.

Гэхэ зуура Советскэ Союз ба Францида, манай хоёр ороной арадуудта яһала бэелүүлжэ боломоор хоёр талын үргэн ехэ хүсэл эрмэлзэлнүүдэй бии байһаниинь арсалтагүй. СССР ба Франци өөһэдынгөө хани барисаагаар, харилсаа холбоогоор Европодо, дэлхэйдэ бага бэшэ аша туһа хүргэһэн байна. Хоюулан хүсөөд байбал, бүри ехэ юумэ хэжэ шадаха. Мүнөө, үнэндөө, иимэ асуудал: шахардуу байдал һуларуулгын ба эб найрамдалай хэрэгтэ зорюулдаг хамтын ябуулгаяа хоёр орон хүгжөөгөөд, гүнзэгырүүлээд байбал, мүнөөнэй шатада өөһэдтөө, бусадта таарамжатай шэнэ, анхарал татамаар юу хэжэ шадахаб? гэһэн асуудал табигдана. Хоёр талынгаа харилсаае ямар шэнэ юумэер үргэдхэжэ шадахаб?

Хамтын түгэс оролдолго эдэ асуудалнуудта тодорхой харюунуудые үгэжэ шадаха. Хамтын хүсэл эрмэлзэлнүүдые хараада абабал, совет-француз харилсаанай хүгжэжэ байха үедэ сугларһан дүй дүршэл энэ оролдолго хүсэлэлгые үрэ ехэтэй болгохо гээд найдахые хүсэнэбди.

Манай хөөрэлдөөнүүд, тэдэнэй үрэ дүнгүүд манай оронуудай арадуудай, амгалан тайбан байдалай, тэгшэ эрхэтэй харилсаа холбооной ба шахардуу байдал һуларуулгын ашаг туһые шухалада тоолодог бүхы хүнүүдэй сэдьхэлые ханааг лэ.

СССР Франци хоёрой хоорондын харилсаа холбооной саашанхи хүгжэлтын түлөө, хани барисаанай бэхижэлгын түлөө дуһаряа үргэхыемни зүбшөөгыт!

Уласхоорондын амгалан тайбан, аюулгүй байдалай аша туһада зорюулагдадаг арюун һайхан энэ хэрэгтэ манай хамтын оролдолго хүсэлэлгын ашатай туһатай байхын түлөө!

Господин Президент, Танай элүүр энхын түлөө!

Госпожа Жискар д'Эстэнэй, бүхы француз айлшадай элүүр энхын түлөө!

Француз арадай амгалан тайбан байдалай, зол жаргалай түлөө!

* * *

Удаань Францнин Президент Валери Жискар д' Эстэн үгэ хэлээ.

…В. ЖИСКАР д'ЭСТЭНЭЙ хэлэһэн үгэ

…подин Генеральна сек… …!

…подин СССР-эй Вер… …Соведэй Президиумэй …ргшэ!

…подин СССР-эй Ми… …үүдэй Соведэй Түрүү… …!

…оданар!

…тскэ Союзда манай … сагһаамнай хойшо …не — госпожа Жис… …Эстэн ба намайе — …алуунаар угтаһанай… …үлөө, мүн Франци бо… …ранцуз арад тушаа хэ… …үгэнүүдэйтнай түлөө …нэн түрүүн баяр баяс… …хүргэхэ хүсэлэнтэйб.

… орондо би түрүү… …эз ерээ бэшэб. Гэбэ… …Францнин Республикын …дент болоод, ондоогоор …, бүхы француз ара… …занэһөө хуулита ёһоор …би түрүүшынхеэ ерэһэн … Минии энэ айлша… …1966 ондо генерал де … хэһэн мартагдаша… …айлшалалгын һүүлээр, …минии урда тээ байһан президент Помпидугай 1970 ондо хэһэн айлшалалгын һүүлээр хэгдэбэ гээшэ. Энэ айлшалалга хадаа хани барисаанаймнай хубилашагүй бата байһан тухай, саг үргэлжэ харилсаа холбоон тээшэ эрмэлзэдэг байһан тухаймнай гэршэлнэ. Манай хоёр ороной үгэеэ ойлголсоһон ушар Европодохи хүсэнүүдэй тэнсүүриин гол эрилтэдэ, эб найрамдалай эрилтэдэ харюусана гэһэн минии өөрымни этигэл найдабариие мүн лэ батадхан харуулна.

Франци ба Советскэ Союз олохон хараа бодолойнгоо талаар бэе бэедээ адли бэшэ байһаниинь һэжэглэлтэгүй. Тэдэнэй ондо ондоо хэмжээн, тэдэнэй хоорондохи ута ехэ зай, ондо ондоо ёһо заншал, политическэ болон социальна ондо ондоо байгуулалтые шэлэһэн ушар — эдэ бүгэдэ баримтанууд тэдэниие бэе бэедээ харша болгохо һэн, зүгөөр иимэ юумэн болоогүй гэжэ дүй дүршэл гэршэлэн харуулна.

Энээнһээ байтагай, эдэнэй тус тус соёл культурын баялиг хадаа тэдэнэй өөһэд хоорондоо харилсахадаа, бэе бэедээ һонирхохо, бэе бэедээ талархаха ябадалые улам ехээр үүсхэдэг байгаа. Тэдэнэй аюулгүй байдалаа хамгаалха гэһэн эрилтэ энэ зуун жэлэй турша соо өөһэдыгөө хамтааран абархын түлөө нэгэ талада хоёр дахин тэмсэхыень баадхаа, гитлеровскэ ээрхэг түримхэйшүүл тэдэнэй арадта хохидол ушаруулжа, хатуу шэрүүн туршалга хубаалдан гарахыень баадхаа һэн.

Өөһэд хоорондынь һонирхол ба өөһэд хоорондынь хүндэлэл түрүүлдэг олон тоото хүшөөнүүд, мүн гэршэнүүд бии байха. Танай эгээл элитэ ехэ уран зохёолшодой нэгэн болохо хүнөөр омогорхон баясажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхэ арга боломжо олгоһондотнай би баяртай байнаб. Энэ уран зохёолшо хадаа мүн лэ дэлхэйн түрүү уран зохёолшодой нэгэн болоно. Минии олохон орон нютагайхид мүн лэ омогорхон баясажа байдаг. Дайн байлдаанай болоһон Бородинско талмай яахадаа харахаяа хүсөөбши гээ һаа. Толстойн дура зоригоор эгээл тэндэ тэрэнэй суута романай гол үйлэ хэрэгүүд болоһон байха юм.

Франко-совет харилсаа холбооной шухала байһаниинь ехэнхидээ урданай сагай дурдалгануудта бэшэ, харин мүнөө үеын болон ерээдүйн эрилтэнүүдтэ харюусана бшуу.

Һүүлшын дайнай дүүрэмсээр холбоогүй болоһон Европо дотор Франци ба Советскэ Союз гансашье газар дайдын талаар холбоогүй болоо бэшэ, мүн тэдэнэй абаһан шухалын шухала олон шиидхэбэринүүдээр холбоо барисаагүй болоһон байгаа. Иигэжэ тэдэнэр бэе бэеһээ улам холодохо, хэзээ нэгэтэ бэе бэетээ тулалдажашье болохо аалам гэжэ тоолохо бүхы үндэһэ баримта эдээндэ бии байгаа. Тиигээд энэшье удаа эб найрамдал аршалан хамгаалха гэһэн эдэнэй хамтын эрмэлзэл хадаа түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын, үгэеэ ойлголсолгын ба харилсаа холбооной замаар түрүүлэн дабшахыень тэдэниие баадхаа бэлэй.

Тэдэнэй тус тус уялгануудые даажа абаһанһаа, эдэ уялгануудаа баяр ёһололой хэлсээгээр батадхаһанһаа хойшо тэбхэр арбан жэл һаяар гүйсэхэнь. Энэ хэлсээндэ генерал де Голль эгээл эндэ гараа табяа һэч, тиигээд мүнөө бидэнэр гаталан гараһан замаа сэгнэхэ аргатай болоод байнабди.

Манай худалдаа наймаанай эрьесын хэмжээн дүрбэ дахин ехэ болохо гэжэ, манай эрдэмтэд нягта харилсаа холбоотой болохо гэжэ, совет ракетэнүүд Францнин хэмэл спутнигуудые замбуулинай замда гаргаха гэжэ, манай хоёр гүрэнэй эгээл дээдэ зэргын хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга үдэр бүриин харилсалгын шэнжэтэй болохо гэжэ арбан жэлэй саада тээ хэн уридшалан хэлэхээ зүрхэлхэ байгааб даа.

Зүгөөр Европын хүгжэхэ тума Франци ба Советскэ Союзай хоорондохи социальна болон политическэ хараа бодолой илгаанууд хадаа өөһэд хоорондоо худалдаа наймаа хүгжөөхэдэшье, харилсаа холбоо үргэдхэхэдэшье һаад тойбо ушаруулнагүй гэжэ тэдэнэр эгээл түрүүлэн гэршэлэн харуулаа бэлэй. Тэдэнэр түрүүшын зам гаргаа; зүгөөр тэдэнэр мүнөө гансаарханаа бэшэбди, тэдэнэй жэшээе бусад гүрэнүүд дэмжээ. Европодохи харилсаануудай байдал энээнэй эсэстэ хубилаа гэжэ тэдэнэр омог баяртай байна.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй түгэсхэлэй шатые батадхахын тулада, Европын ба Хойто Америкын 35 гүрэнүүдэй гү, али правительствануудай толгойлогшонорой тоодо оролсожо, бидэ — г-н Брежнев ба би — Хельсинкидэ уулзахадаа, энэ хэлсээгэршэ баримта олоо бэлэйбди. Франци Советскэ Союз хоёрой энээндэ баярлаха али бүхы үндэһэ баримта бии. Яахадааб гэхэдэ, энэ хэмжээ ябуулгада тэдэнэр анха эхинһээнь хойшо амжалта түйладаг байгаа, хэрэгтэй болоһон үедэнь, энэ хэмжээ ябуулгын амжалтада һаад ушаруулдаг бэрхэшээлнүүдые тэдэнэр хамтааран усадхадаг байгаа. Энээн тухай Рамбуйедэ байхадатнай би Танда хэлээ һэм. Хельсинкидэ Танай хэлэһэн тон шухала үгые би ехэ һонирхолтойгоор шагнаа һэм гэжэ Танда, г-н Генеральна секретарь, хэлэхыемни намда зүбшөөгыт.

Бидэ энэ хэһэн юумээрээ хизаарлаха ёһотой гүбди, франко-совет харилсаа холбооной арга боломжо нигээд дүүрээ гэжэ хэлэхэдэ болохо гү? Үгы, бидэнэр үшөө олон зүйлнүүдые улам гүнзэгырүүлхэ, нэмээхэ, үргэдхэхэ ёһотойбди гэжэ Танда хэлэхээз би эндэ ерэһэн байнаб.

Нэгэдэхеэр, яахадаа улам гүнзэгырүүлхэб гэхэдэ, манай харилсаанууд олохон һалбаринуудай талаар үшөөл хүгжөөгдэхөөр байна. Г-н Брежневтэй минии хэхэ хэлсээнүүд, совет министрнүүдтэй намайе үдэшэжэ ябаһан министрнүүдэй хэхэ хөөрэлдөөнүүд, минии айлшалалгын дүүрэхэ багта баталагдаха хэлсээнүүд хадаа шэнэ үрэ дүнгүүдые түйлаха, шэнэ арга замуудые гаргаха, шэнэ зорилгонуудые хараалха, тодорхойлон хэлэхэдэ, минии шухалын шухала удха шанар олгодог экономическа харилсаа холбооной талаар шэнэ зорилгонуудые хараалха арга олгохо байна. Би энээндэ батаар этигэнэб.

Хоёрдохёор, улам нэмээхэ, яахадааб гэхэдэ, Хельсинкидэ бидэнэй баталан абаһан документ гансашье түгшүүрилтэ байдалые һуларуулгын гол ёһонуудые тодорхойлно бэшэ; тэрэ хадаа Европын гүрэнүүдэй бэелүүлхэ программа мүн лэ хараалаад, тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо хинажа байха болзорнуудые тогтоогоо бшуу. Франци болбол Зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын дүримүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ шиидэнхэй, тиигээд энээнэй тулада али бүхы хэлсээнүүдые баталхаар бэлэн байна. Энэ талаар Советскэ Союз мүн лэ эрид шиидэнги гэжэ би этигэнэб.

Эсэсэй эсэстэнь, улам үргэдхэхэ, яахадааб гэхэдэ, манай харилсаа холбоон үсэгэлдэрэйхидэл мэтэ, үглөөдэршье хоёр талын харилсаануудые имагтал улам гүнзэгырүүлгээр, Европодохи түгшүүрилтэ байдал улам һуларуулгаар хизаарлаха ёһогүй. Франци болон Советскэ Союз даажа абаһан харюусалгынгаа ёһоор бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэр өөһэдынгөө үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, эб найрамдалда аюул тохёолдуулдаг бүхы газарнуудта, тодорхойлон хэлэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороото байдал тухай хэлэнэб, хёмороото байдал гуримшуулхые хүнгэдхэхын тулада бидэнэр хүсэлэл оролдолгоёо бүри нягтаар зүбшэлсэхэ ёһотойбди. Тэрэшэлэн улам һалбаран мандаһан, бүри үнэн зүб, бүри найдамтай һайн амгалан байдал тогтоохын тулада бидэ хүсэлэл оролдолгоёо бүри нягтаар зүбшэлсэхэ ёһотойбди.

Гүрэнүүд хоорондын политическэ харилсаануудтахи түгшүүрилтэ байдалай һуларалга хэрэгтэй сагай ерэхэдэ хоёр шэглэлээр дам саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ ёһотой: буу зэбсэгэй талаар һуларуулга түйлаха, мүн үзэл сурталай талаар һуларуулга түйлаха гээшэ үнэхөөрөөшье хүсэмөөр байна.

Иимэ программа соносхохо зуураа, тэрэнэй түйлай ехэ хэм хэмжээень би эли тодоор ойлгоноб. 10 жэлэй турша соо бидэнэй хамтааран түйлаһан зүйлнүүдэй удха шанар, мүн Рамбуйедэ бидэнэй уулзаһанһаа хойшонхи үе соо г-н Брежнев ба минии хоорондо тогтоогдоһон холбоо барисаанай хэмжээн хадаа энэ программа манай үе сагай эрилтэнүүдтэ харюусана, энэ хэрэгтэ бидэ хамтынгаа хүсэл оролдолго зорюулха аргатайбди гэжэ намайе батаар этигүүлнэ.

Нигээд лэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь господин Брежневэй зол жаргалтай, элүүр мэндэ ябахын түлөө, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ господин Подгорныйн зол жаргалтай, элүүр мэндэ ябахын түлөө. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ господин Косыгинай зол жаргалтай, элүүр мэндэ ябахын түлөө, эндэ байлсаһан бүхы совет түлөөлэгшэдэй зол жаргалтай, элүүр мэндэ ябахын түлөө, госпожа Брежневагай хүндэлэлдэ, хизааргүй үргэн Советскэ Союзай бүхы арадуудай энхэ һайн байдалай, зол жаргалай түлөө, тэрэшэлэн ерээдүйн түлөө, хани барисаанай түлөө, манай хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбооной түлөө хүндаганууда барихыетнай дурадханаб.

Л. И. Брежневэй, В. Жискар д'Эстэнэй хэлэһэн үгэнүүдые сугларагшад анхаралтайгаар шагнажа, альга ташалгаар уттаһан байна.

Обед халуун дулаан, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

Мүнхэ Бадмаевич Цыдыпов 1934 онһоо агаарай сэрэгэй хүсэнүүдтэ алба хэжэ эхилһэн юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда хабаадажа, олон тоото орден, медальнуудта хүртөө. Удаань граждански авиацида албаяа үргэлжэлүүлээ һэн. Мүнөө Мүнхэ Бадмаевич Яруунын аэропортын начальнигаар хүдэлнэ. Энэшье тушаалдаа хуушанай сэрэгшэ урданайхидаал ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Цыдыпов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

…ТАН ТОМО БАРИЛГА

…ПРАГА. Прага шадарай …дно хотодохи булад хай…лха томо заводой барилга …рэнтэжэ байна. Чехосло…ине машина бүтээдэг оло… предприятинуудые эр… шанартай буладаар хан…а юм. Совет үйлэдбэриин …0 тонныын электро-пеэшэн …хабсаргагдажа дүүрэ…байна. …ССР-тэ булад хайлуулан …алга мүнөө жэл 15 мил… тоннодо хүрэхэ. Энэнь …най үеынхиһөө долоо да… ехэ болоно.

…ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ …СЭБЫЕ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

…БУДАПЕШТ. ВСРП-гэй …съездын ба ороноо фа…һаа сүлөөлһөөр 30 жэ…ойн баярай хүндэлэлдэ …ублигын ажалшадай …ан социалис уялгануудай …алтатайгаар дүүрэжэ …һан тухай шэнэ шэнэ мэ…үүд арадай засагта …риин промышленна …приятинуудһаа үдэр бү… орожол байна. …Автобусуудые бүтээдэг …шештын «Икарус» заво…үүта коллектив табан …нгээ түсэбые болзор…гурба һараар урид дүүр….

…Табан жэлэй даабаринуу… бүхы талаарнь дүүргэ… тула Будапештын элек…н лампануудые гаргадаг …эшюльт иззо» гэжэ за… нэгэдэлэй хүдэлмэри…д дүрбэн жэл юһэ һара …дэлөө.

…ЛҮҮРЫЕ САХИЛГЫН ХҮГЖЭЛТЭ

…УЛААН-БААТАР. Монгол ороной арадай элүүрые сахилгын эмхинүүдтэ 24 мянган врач, медицинскэ фельдшернүүд ажаллана. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдөөр хангагдасын талаар МНР олохон хүгжэнги капиталис оронуудые ахижа гараа.

15 хүниие байлгажа эмшэлхэ гүрэнэй түрүүшын больница 1925 ондо Улаан-Баатар хотодо нээгдэһэн юм. Тэрэ үедэ орон дотор оройдоо хоёр врач хүдэлдэг байгаа. Харин мүнөө аймаг бүхэндэ амбулаторитой больница бии.

ШЭНЭДХЭН БАЙГУУЛГЫН ХҮСЭТЭ АРГА

ГАВАНА. Революционно правительствын 1960 оной октябриин 13-най шиидхэбэреэр эндэхи банкнуудай гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаһаар 15 жэлэй ой мүнөө Кубада тэмдэглэгдэжэ байна. Эдэ жэлнүүдэй туршада ажал хэрэгүүдээ социалис оронуудай банкнуудтай тогтооһон хани барисаанда, илангаяа Советскэ Союзда түшэглэн ябуулнабди. гэжэ Кубын гүрэнэй банкын президент Рауль Ляон Торрас журналистын асуудалда харюусаа.

ВЕНГРИ. Ньиредьхазе хотодо намарай юһэдэхи һайндэр болобо. Энэ һайндэрэй жагсаалда яблоко ба сэсэгүүдһээ бүридэһэн совет замбуулинай станци харуулагдаа.

МТИ—ТАСС-ай фото.

САА ҮБШЭНҺӨӨ ЯАЖА ҺЭРГЫЛХЭБ?

Ехэ халдабаритай үбшэнүүдэй тоодо ородог полиомиэлит (саа) үбшэн ехэ түргөөр тарадаг гэжэ олоной дунда мэдээжэ болонхой.

Дурсагдаһан үбшэниие немец врач-ортопед Яков Гейне 1840 ондо, Швециин врач Медин 1890 ондо тодорхойлон бэшэһэн юм. Энэ үбшэн тон бишыхан бодосоор дамжан, элүүр хүндэ халдадаг, 50 градусһаа дээшэ халуун газарта 10—12 минутын туршада үхэдэг. Харин хүйтэн газарта бүри удаан саг соо амиды байдагынь мэдээжэ. Гэр соохи уһан соо гү, али һүн соо 3 һара хүрэтэр, канализационно уһан соо бүри удаан байдаг. Хлортой уһан соо 20 минутын туршада, мүн бусад хоротой уһан соо (жэшээнь, водородтой уһан соо) бүри түргөөр үхэдэг байна.

Дурсагдаһан үбшэнэй хорхой (вирус) хүнэй хото соо гү, али нервэтэй холбоотой газарта, ама, хамар соо байрладаг. Үбшэнэй хорхой гол түлэб үбшэнтэнэй бэеһээ нёлбоһон соогуур, үдхэн, шэнгэн соогуурнь дамжан, үбдэһэнһөөнь хойшо 7 недели хүрэтэр гарадагынь мэдээжэ.

Эдеэ хоол, уһан соогуур, мүн хүнэй гараар дамжан, үбшэнэй хорхой гаража болодог. Дурсагдаһан хорхой батаганаануудаар дамжан гарадагынь мэдээжэ.

Саа үбшэндэ гол түлэб үхибүүд бэлээр нэрбэгдэдэг байна. Дүрбэ һаратайһаа эхилээд, 5 наһа хүрэтэрөө үхибүүд олоороо үбшэлдэг.

Буряад зоной дунда үнинэй мэдээжэ болоһон энэ саа үбшэн зунай һүүл багта, илангаяа намартаа ехээр дэлгэрдэг юм. Үбшэндэ нэгэ дахин дайрагдаһан хүн энэ үбшөөр бүхы наһан соогоо үбдэхээ болидог.

Хориодохи зуун жэлэй эхилхэдэ, саа үбшэндэ дайрагдагшадай тоо улам олошороо. Гэр бүлөөрөө үбдэлгэ олошорхоһоо гадна, үхибүүдшье үбдэжэ эхилһэн.

Саа үбшэнгөөр үбдэжэ эхилэгшэд даб гэһээр 39—40 градус хүрэтэр халуурдаг, бэень һулардаг, ханяалгадаг, хамар амаарнь нюһа уһан гарадаг. Зарим ушарта үбшэлэгшын хотонь муудажа, шуһатайгаар шэшүүлдэг.

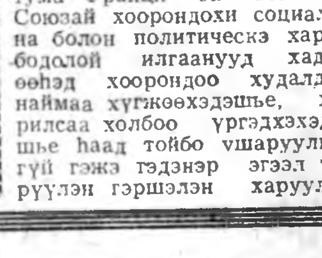
Үбшэлһэн хүниие 6—8 неделиин туршада бусад элүүр хүнүүдһээ илгаха шухала. Хүнгөөр үбшэлһэн хүниие бусадһаа заатагүй илгаха хэрэгтэй. Үбшэлэгшын бүлэ соо байһан үхибүүд 4—8 неделиин турша соо һургуулидаа ошохо ёһогүй. Хубсаһа болон амһартыень 1 процентын хлораминтай уһанда угааха шухала. Байра соохинь мүн лэ арюудхагдаха зэргэтэй. Үбшэнтэниие харууһалжа байһан хүн гараа сулемагаар (1:1000) заатагүй угаадаг байна. Саа үбшэнэй ехээр тараха үедэ хэдэн һурагшадай үбшэлһэн байгаа һаань, һургуулиинень хааха шухала. Үбшэлһэн үхибүүдтэй сугтаа байһан үхибүүдтэ 3—6 миллиграммай гаммоглобулин 2 дахин үгэхэдэ һайн.

Гадна иимэ үбшэндэ эсэргүү тусхай тарилгануудые, Солка, Сэбин гэгшэдэй вакцинануудые хэрэглэхэ шухала. Сэбин 1957 ондо амиды бодосуудтай вакцина бэлдэһэн юм. Тэрэнь драже-конфетэдэ гү, али дуһаадал адлирхуу. Вакцинань һуларуулагдаһан бодосуудһаа бүрилдэнэ, гэбэшье, үбшэ дараха ехэ хүсэтэй.

Полиомиэлит, вирусна энцефалит шэнжэлдэг институт СССР-тэ бии болгогдожо, 1960 ондо Сэбинэй вакцина 80 миллион хүндэ (хоер һаратайһаа эхилээд 20 наһа хүрэтэр) хэгдэһэн байна. Иимэ вакцина хэрэглэхэдэ, дурсагдаһан үбшэнһөө һэргылхэдэ ехэ туһатай байһаниинь элирүүлэгдээ.

А. АЛДАРОВ,
республикын үхибүүдэй больницын невропатолог.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БУЛАН

АМЕРИКАН ГАЗАР ДЭЭРЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ВАШИНГТОН. (ТАСС-ай корр.). «Амар сайн, Алексей!», «Амар сайн, Валерий!», «Хэллоу, Том, Дик, Вэнс» — гэһэн амаршалганuудаар, үнэн зүрхэнэй үгэнүүдээр замбуулинай ханинар — американ астронавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Бранд эндэ ерэһэн совет космонавтнууд А. Леоновтой, В. Кубасовтай уулзаба.

«ИЛ-62» түхэлэй совет мантан томо самолет агаарай-сэрэгэй Эндрюс гэжэ баазын аэродром дээрэ бууба. Американ сэрэгэй оркестр баярай марш гүйсэдхөө. А. Леонов, В. Кубасов болон эдэнэй бүлэнэр, совет космонавтнуудые бэлдэлтын хүтэлбэрилэгшэ генерал-лейтенант В. А. Шаталов гэшүүрээр бууба.

Американ астронавтнууд болон бүлэнэрынь тэдэниие угтаһан байна. США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо А. Хартман, Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлдэг национальна управлениин директорэй орлогшо Д. Кроу, Американ ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд аэродром дээрэ угтагшадай дунда байлсаа.

СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, Вашингтондохи совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд совет космонавтнуудые угтаба.

Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай Гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ.

Американ ба совет космонавтнууд аэродром дээрэ ТАСС-ай корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэһэн байна.

СОВЕТ КОСМОНАВТНУУД—АМЕРИКЭДЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США соогуур ябажа байһан совет космонавтнууд А. Леоновтой, В. Кубасовтай президент Дж. Форд Сагаан байшанда уулзажа хөөрэлдэбэ. «Союз» ба «Аполлон» гэжэ онгосонуудай хамтын ниидэлгэдэ хабаадаһан эдэнэй нүхэд — американ астронавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Бранд, мүн НАСА-гай директор Дж. Флетчер, совет делегациие хүтэлбэрилэгшэ генерал-лейтенант В. А. Шаталов, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, космонавтнуудай бүлэнэр уулзалгада хабаадалсаа.

Замбуулинай дайда соогуур совет-американ хамтын ниидэлгэдэ хабаадагшадые президент Дж. Форд амаршалба. Замбуулинай дайдада хамтаараа ажаллалга ехэ удха шанартай байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хани харилсаанай оршон байдалда США-гай, СССР-эй арадуудай, правительствануудай ямар юумэ бүтээжэ, түйлажа шадаха байһыень элирхэйлэн гэршэлһэн хэмжээ ябуулгада гурбан жэл соо бэлдэһэн олон мянгаад эрдэмтэдэй, техническэ мэргэжэлтэдэй ажалай ашаар энэ түйлагдаһан байна.

Гансал замбуулинай дайдада, эрдэм наукада бэшэ, харин бусад олон асуудалнуудаар үргэдхэгдэһэн үндэһэ һуури дээрэ ямар юумэ түйлаха аргатай байһые «Союз» — «Аполлон» гэжэ программа гэршэлэн харуулһан байна гээд Дж. Форд мэдүүлээ.

Хоёр ороной жолоодогдодог онгосонуудай замбуулинай дайдада түрүүшынхеэ залгалдан холболдолгодо зорюулагдаһан дурасхаалга бэлэг совет ба американ замбуулинай онгосонуудай экипажнууд президент Дж Форддо барюулба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн бэшэгые США-гай президентдэ, дамжуулан барюулха нэрэ хүндэ В. Кубасов бидэ хоёрто тудаа гээд «Союз» гэжэ совет онгосын командир А. Леонов мэдүүлээ. Президент Дж. Форд Л. И. Брежневэй бэшэгые баяртайгаар хүлеэн абаба.

«Союз» — «Аполлон» гэжэ программаар замбуулинай хамтын туршалгада хабаадаһан совет, американ космонавтнуудай пресс-конференци Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлдэг национальна управлениидэ болобо.

Совет космонавтнуудай США-да ерэлгэдэ зорюулжа, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин уулзалга эмхидхээ.

Спорт

Футбол

СААНАНЬ—ҮШӨӨ ГУРБАН НААДАН

СССР-эй «А» классай футболистнуудай дундаһаа хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын команданууд гушан нэгэ, гушан хоёрдохи уулзалгаяа үнгэргэбэ. Сентябриин 12-то үнгэргэгдэһэн энэ нааданда зонын 12 команда хабаадалсаһан байна. Уулзалга Сибириин болон Казахай ССР-һээ наададаг командануудай стадионууд дээрэ болоо.

Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, түрүүшын табан командын тоодо оролсохын хойноһоо эрмэлзэжэ ябаһан командануудай дунда шанга тулалдаатай наадан болоо. Мүнөөдөө табадахи һуури эзэлэжэ ябаһан Красноярскын «Автомобилист» эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Барнаулай «Динамо» командые 4:2 тоотойгоор шүүгээд табиба. Мүн Новосибирскын «Чкаловец» командын футболистнууд Томскын «Торпедо» командые 1:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һайжаруулба.

Байгша оной наадануудые шадамар бэрхээр үнгэргэжэ захалһан Владивостогой «Луч» команда Джамбулай «Химигтэ» айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 2:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байба.

Энэ үдэр манай «Сэлэнгэ» команда Усть-Каменогорскын «Восток» командын стадион дээрэ наадаа. Тиихэдээ уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ, нэгэ очко өөртөө бэшүүлбэ. ... Семипалатинскын «Спартак» команда эдэнэртэ айлшалһан Эрхүүгэй «Авиаторай» футболистнуудые 4:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, сохижо оруулһан бумбэгынгөө тоогоор үлүү байжа, «Сэлэнгэ» командын урдань орожо шадаба. Карагандагай «Шахтер» Шэтын «Локомотивай» футболистнуудые 2:0 тоотойгоор шүүхэдээ, мүрысөөнэй таблицада хоёр һуури урагшаа дабшаһан байна.

Энэ үдэр Кзыл-Ордагай «Орбита», Никольскичин «Горняк» командануудай стадионууд дээрэ үнгэргэгдэһэн Благовещенскын «Амур», Хабаровскын СКА командануудай наадан тухай мэдээсэл үшөө абтаагүй.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда Семипалатинскын «Спартак» командын стадион дээрэ наадаха юм.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ	Очко
«Амур» (Благов.)	30	17	8	5	40-15	42
СКА (Хабаровск)	29	18	3	8	46-21	39
«Луч» (Владивосток)	31	16	7	8	40-26	39
«Чкаловец» (Н-сиб.)	32	15	8	9	46-25	38
«Автомобилист» (Кр-ск)	32	15	7	10	43-36	37
«Целинник» (Целин.)	31	13	8	10	39-35	34
«Химик» (Джамбул)	32	12	9	11	47-42	33
«Динамо» (Барнаул)	32	14	4	14	43-36	32
«Орбита» (Кзыл-Орда)	30	12	7	11	36-32	31
«Спартак» (Семипал.)	32	10	11	11	37-35	31
«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)	31	11	9	11	29-28	31
«Торпедо» (Томск)	32	10	9	13	30-38	29
«Восток» (У-Камен.)	32	10	9	13	37-47	29
«Шахтер» (Караганда)	32	10	7	15	35-41	27
«Трактор» (Павлодар)	31	11	5	15	31-38	27
«Локомотив» (Шэтэ)	31	9	8	14	21-37	26
«Горняк» (Никольск.)	31	9	8	14	35-48	24
«Авиатор» (Эрхүү)	31	3	5	23	18-66	11

КОВЁР ДЭЭРЭ

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам манай Буряад ороной барилдаашад, тодорхойлон хэлэхэдэ, дүрэ буляалдаата барилдаашаднай элдэб янзын мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа улам ехэ амжалта, илалта туйлажа байнхай. Энэ барилдаагаар һаянай боложо үнгэрһэн хэдэн мүрысөөнэй дүнгүүд тухай эндэ хөөрэхэмнай.

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар ороной студентнэрэй дунда хубиин түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн Махачкала хотодо боложо дүүрэбэ. Бүхы шахуу союзна республиканууудай, тусхайлхада, 10 командын 150 гаран спортсмен барилдаанай ковёр дээрэ гаража, «Буревестник» бүлгэмэй түбэй советэй чемпионой нэрэ солодо хүртэхын тула тулалдаһан байгаа.

Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдһаа 9 хүн, Зүүн Сибириин технологическа институдһаа 4 барилдаашан тиишэ ошожо, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалба.

Багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 4-дэхи курсын студент Олег Алексеев 82 килограммай шэгнүүртэ барилдахадаа, бүхы уулзалгадаа илажа, студентнэрэй дунда ороной чемпионой үндэр нэрэ зэргэдэ хоёрдохи жэлээ удаа дараалан хүртэбэ. Эндэ тэрэ уласхоорондын классай спортын хоёр мастерые эдэнэй дунда 1973 ондо адиршүүл сооһоо дэлхэйн чемпион болоһон В. Соловьёвые (Москва), Грузиин түлөөлэгшэ А. Марсагашвилиие дала мүрэ дээрэнь нюргалдуулан унагааһан байха юм. Түгэсхэлэй уулзалгада О. Алексеев Узбекистанһаа ерэһэн спортын мастер Сатиковые диилээ.

Юрэдөөл, энэ жэл Олегтэ илангаяа амжалта түгэс, урагшатай байгаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Жэшээнь, тэрэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын нааданда нэгэдэхи һуури эзэлһэн, Россин Федераци дотороо хоёрдохи һууридa гараһан байха юм. Гэхэ зуура манай бэрхэ барилдаашан РСФСР-эй сутлуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, Германиин Демократическа Республикада, Корейн Арадай-Демократическа Республикада үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

Буряадай багшанарай институдай түүхын, хэлэ бэшэгэй факультедые энэ жэлдэ дүүргэһэн спортын мастерта кандидат Бато Дашинамжилов хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаа. Тус институдта һурадаг Владимир Балданов гурбадахи һууридa гараһан байха юм. Энэнь манай залуу барилдаашадай ехэ амжалта гээшэ. Тэдэниие һоригшо, багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй ахалагша багша, СССР-эй спортын мастер В. Н. Иванов эдэ бүхы талаар ехэ габьяатай.

* * *

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар хубидаа «Спартак» бүлгэмэй Россин Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Кабардино-Балкарай ниислэл — Нальчик хотодо болобо. РСФСР-эй областьнуудай, хизаарнуудай, автономито республиканууудай 15 командын 200-гаад барилдаашан энээндэ хабаадаһан байна.

«Спартагай» 7 спортсмен Буряад оронойнгоо нэрэ хүндые хамгаалаа.

Улаан-Үдын авиапредприятиин инженер, самбо барилдаагаар СССР-эй спортын мастер Серафим Шатаев манайхин сооһоо шалгаржа, 5-дахи һуури эзэлбэ. Сергей Тыхеев, Николай Байдаев гэгшэд яһала һайнаар барилдажа, спортын мастерта кандидадай нормо дүүргээ. Манай үнинэй барилдаашадай нэгэн Нима Ивахинов эдэниие һоригшоор ошоо.

Бүхэ барилдаан

* * *

Советскэ Союзай, Монголой Арадай Республикын хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной заншалта һара үнгэргэгдэжэ байна. Энээндэ зорюулагдажа, арадуудай хани барисаанай фестиваль Монгол ороной индустриин түб — Дархан хотодо болобо. Олохон социалис оронуудай ажалшадай түлөөлэгшэд, гол түлэб залуушуул эндэ суглараа.

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар нүхэр ёһоной уулзалга фестивалиин программада ороһон байха юм. Зүүн Сибириин тенхологическа институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй ахалагша багша Г. Б. Баймеевэй хүтэлбэри доро табан хүнһөө бүридэһэн манай команда тиишэ ошожо, Дарханай барилдаашадтай гарайнгаа шандааһа туршалсаба, мэхэ, гохоёо үзэлсэбэ.

Тус институдай багша, СССР-эй спортын мастер Равиль Валеев, технологическа институдай студент Виктор Дамбаев, Улаан-Үдын 2-дохи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Михаил Елбаскин нүхэр ёһоной уулзалгада илаһан байна.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ТОБШОХОНООР...

ХОККЕЙ. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй зэлжээтэ наадан болоо. Эндэ мүрысөөнэй таблицада түрүүшын һуури эзэлжэ ябаһан ЦСКА-гай, Москвагай «Динамо», «Спартак» командануд шүүгдэшоо. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэй ороной чемпион ЦСКА-гай хоккеистнүүд «Крылья Советов» командада 5:6 (1:0, 2:5, 3:0) тоотойгоор шүүгдэһэн байна. «Динамо» команда Воскресенскиин «Химигтэ» 1:3, «Спартагай» хоккеистнүүд Ригын «Динамада» 1:5 тоотойгоор илагдаа. Мүн Горькиин «Торпецын» хоккеистнүүдтэ айлшалһан Новосибирскын «Сибирь» команда талмайн эзэдые 1:5 тоотойгоор шүүжэ гараба.

ШАТАР. Эхэнэрнүүдэй дунда ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданай зургаадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ Ахмыловская, Фомина, Щербина гэгшэд тус тустаа 4,5 очкотой түрүүлжэ ябана.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Тарасовска—Москва гэһэн 30 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна заншалта урилдаанда Тамбов хотын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастерта кандидат Николай Попов эрхимлэбэ. Энэ зайгаа нэгэ час 34 минута 6 секунда соо гаталжа, мүрысөөнэй түрүүшын шанда хүртэбэ. Хоердохи, гурбадахи һуури эзэлһэн Костромагай Александр Румянцев, Брянскын Виктор Финошкин гэгшэд эрхимлэгшэһээ нэгэхэн минутаар хожомдоһон байба. Мүрысөөндэ хамтадаа зуун һаа дээшэ спортсменүүд хабаадалсаһан байна.

ФУТБОЛ. СССР-эй сутлуулагдамал командын футболистнууд Цюрих хотодо Швейцариин командые 1:0 тоотойгоор шүүжэ гараба. Тиин Европын түрүү һуури эзэлхэ шэлэгдэмэл командануудай зургаадахи бүлэгтэ зургаан очкотой боложо, түрүү һууриda гараба.

СССР-эй суглуулагдамал командада Рудаков, Трошкин (Решко), Фоменко, Звягинцев, Ловчев, Мунтян, Коньков, Буряк (Сахаров), Веремеев, Онищенко, Блохин гэгшэд наадаһан байна.

Манай ороной команда үшөө хоёр наада үнгэргэхэ юм. Түрүүшынхинь ноябриин 12-то Москвада Швейцариин командатай, ноябриин 23-да Турцида тус ороной футболистнуудтай үнгэргэгдэхэ болоно.

Футболоор ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө табан уулзалга үнгэргэгдэбэ. Уулзалганууд иимэ тоотойгоор дүүрээ: Ворошиловградай «Заря»—Донецкын «Шахтер» — 1:1, Ташкентын «Пахтакор» — Тбилисиин «Динамо»—0:1, Ереванай «Арарат»—Львовой «Карпаты»—1:0, Одессын «Черноморец» —Ростовой СКА —1:1, Москвагай «Локомотив» — «Торпедо»—0.0.

(ТАСС).

ЛИВАН. Ороной доторхи байдалай заһаржа байгаашье һаань, олонхи эмнэлгын зургаанууд, банкнууд, магазинууд хаалтатай зандаа. Доторой аюулгүйн хүсэнүүд буудалдаанай болодог газарнуудта тусхай постнуудые байгуулжа, үйлсэдэ бодхоогдоһон баррикадануудые задалжа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бейрудэй нэгэ талмай дээрэ.
ЮПИ—ТАСС-ай фото.

Хилын саанаһаа

Телефон Телеграф Радио

ПАРИЖ

ФРАНЦИ—СССР: ЗАНШАЛТА ХАНИ БАРИСААН

ТАСС

Француз ба совет арадуудай бата бэхи заншалта хани барисаан улам хүгжэжэ, эдэнэй аша туһада Европын арадуудай эб найрамдал, харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ, манай түби дээрэ ба бүхы дэлхэй дээрэ шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ найдамтайгаар алба хэнэ гэжэ Франциин элитэ мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша, «Франци—СССР» гэжэ бүлгэмэй президент Ги Дессон ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. Хоёр арадай хоорондохи хани харилсаае, холбоо барисаае али бүхы талаарнь үргэдхэлгэдэ промышленностиин, эрдэм, техникын, соёл культурын элдэб асуудалнуудаар совет хүнүүдэй туйлаһан асари ехэ амжалтанууд тухай Франциин олон миллион зоной дунда хөөрэжэ үгэхэ гээшэ манай бүлгэмэй гол зорилго болоно.

Франциин Республикын Президент В. Жискар д'Эстэнэй хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэлгэ, Франциин ба Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондохи хани барисаае, али алиндань ашатай туһатай харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэдэ шэнэ алхам болохо байна гэжэ Ги Дессон хөөрэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулха замда шэнэ хараа түсэбүүдые нээһэн ниитэ Европын Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй һүүлээр энэ уулзалга болохо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. «Франци—СССР» гэжэ бүлгэм зүблөөнэй дүнгүүдтэй француз арадые үргэнөөр танилсуулха, тэрэнэй шухала шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ али бүхы талаарнь нүлөө үзүүлхэ хараатай.

СССР-эй, Франциин хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной аша туһада ажал ябуулгаяа улам үргэдхэхэ гэһэн шиидхэбэри бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэдэй һүүлшын заседани дээрэ абтаа гээд Ги Дессон тэмдэглээ.

ДАМАСК

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

ТАСС

Малиин-совет хани барисаан манай республикын национальна бэеэ дааһан байдалтай болоһон түрүүшын үдэрһөө эхитэй юм гэжэ Малиин Республикын национальна сүлөөрэлгын сэрэгэй комитедэй түрүүлэгшэ Мусса Траоре ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. СССР-эй ба Малиин Республикын хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 15 жэлэй ой гүйсэбэ. Уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар хоёр ороной ниитэ нэгэн һанал бодолтой байһыень М. Траоре сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ. Колониализмда, империализмда, расизмда эсэргүүсэн, экономическа гээгдэнги байдалые усадхан зайсуулхын түлөө Африкын, Азиин, Латиин Америкын арадуудай тэмсэлдэ Советскэ Союз сэгнэшэгүй туһа хүргэнэ гэжэ Малиин гүрэнэй толгойлогшо хэлээ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ СССР ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 15 жэл соо хани барисаамнай нилээд хүгжөө гэжэ М. Траоре хэлэбэ.

БИСАУ

ЛЕНИНСКЭ ПОЛИТИКА

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй һүүлээр уласхоорондын байдалай һайжаралга хариин гүрэнүүдэй дарлалта мүлжэлгэ доро байдаг арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые саашадань хүгжөөхэ арга олгоно гэжэ Гвиней ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай африкан партиин (ПАИГК) тэмсэлэй гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн, Гвиней-Бисау гэдэг Республикын экономикын ба финансын гүрэнэй комиссар Васко Кабрал ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй зүблөөнэй түгэсхэлэй шатада үгэ хэлэлгэ тэрэнэй хүдэлмэридэ шухала туһа болоһон байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Энэнь ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо ленинскэ политикые Советскэ Союзай залан сэхээр бэелүүлжэ байдагые оронуудай хоорондохи али алиндань ашатай туһатай харилсаае хүгжөөхын түлөө тэмсэдэгые үшөө дахин гэршэлбэ.

ЛИССАБОН

ШУХАЛА АСУУДАЛ

ТАСС

Португалиин премьер-министр Пиньейру ди Азеведу национальна телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, орон доторхи политическэ, экономическа ба социальна байдал тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ.

Португали горитой ехэ асуудалнуудые шиидхэхэ боложод байна. Эдэниие дары шиидхэхэ шухала гэжэ тэрэ хэлээ. Урдын фашис захиргаанай зонхилжо байха үеһөө эдэ үндэһэтэй юм. Революционно хубилалтануудай үеэр гаргагдаһан хэдэ хэдэн алдуунуудаар энэ элирхэйлэгдэнэ. Гэбэшье политическэ ба социальна хубилалтанууд түбэг бэрхэшээлгүйгөөр болодоггүй гээшэ ааб даа. Правительство Революционно Соведтэ этигэл найдабаритай юм. Тэрэ революциие, социалис программая хамгаалха, хархис хүсэнүүд болон фашизмда эсэргүүгээр тэмсэхэ.

Оромнай экономическа ба финансын түбэг бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха гээд этигэн найдажа байһанаа Пиньейру ди Азеведу мэдүүлбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриие хинан шалгаха гээшэ үргэн ниитэ ажалшадай гол зорилго болоно.

ОТТАВА

П. Э. ТРЮДОГОЙ ҮГЭ

ТАСС

Юумэнэй үнэ сэнгэй ба олзо доходой саашанхи ургалтые хизаарлахаар хараалһан мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ программа дары бэелүүлжэ эхилхэ шиидхэбэриие правительствын абаһан тухай Канадын премьер-министр П. Трюдо соносхоо. Энэ программа бэелүүлгын хойноһоо адаглан хинахын тула правительственна комисси байгуулагдаба.

П. Трюдо телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхыень бүхы хүн зониие уряалһан байна. Энэнь Канадын экономикодо ехэ аюул тохёолдуулха.

КАИР

ЭКОНОМИЧЕСКА ЗҮБЛӨӨН

ТАСС

Орон доторхи экономическа байдалай асуудалнуудаар политическэ дээдэ тушаалтай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай зүблөөе президент А. Садат үнгэргэбэ.

Премьер-министр М. Салем зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ жэлдэ экономикомнай хүшэр хүндэ байдалда ороһон байна гэжэ мэдүүлээ. Үнгэрһэн жэлэй турша соо хүн зоной хэрэглэмжын 13,5 процентээр дээшэлээшье һаань, хүгжэлтын дабшаса 1,5 процентээр доошолһон байна. Энээнтэй дашарамдуулан, үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые һайнаар хүгжөөхэ шухала гэбэ.

Карточкаар эдеэ хоолой зүйлнүүдые хүнүүдэй дунда хубаажа үгэхэ тусхай магазинуудые олошоруулха, мүн гүрэнэй налог татабариинь дээшэлүүлэн, хүн зоной олзо доход хизаарлахагүй гэһэн заабаринуудые А. Садат зүблөөн дээрэ үгэһэн байна.

БЕРЛИН

СССР-тэй ХАНИ БАРИСААГАА БЭХИЖҮҮЛХЭ

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоод бусаһан ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациие толгойлогшо СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер Эхэ орондоо бусамсаараа, хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлгэ хэбэ.

СССР-эй партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, манай хани ба нүхэр Леонид Ильич Брежневтэй Москвада аша үрэ ехэтэй хөөрэлдөөнүүдые хэһыемнай мэдэнэ аабзат даа. Эдэ хөөрэлдөөнүүд аха дүү ёһоной оршон байдалда, пролетарска интернационализмын һүлдэ доро үнгэрһэн байна. Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин дайшалхы холбоо барисаан манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаанда, харилсан туһалалсалгада шэнэ хүсэ нэмээнэ гэжэ хөөрэлдөөнүүд үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлээ.

Бидэнэй албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошолго, СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай гар табигдаһан договор түүхэтэ удха шанартай байна. Германиин Демократическа Республикын ба Совет Социалис Республиканууудай Союзай хоорондохи хани харилсаанда договор шэнэ шата нээнэ. ГДР-эй хани бэшэ зон энэ договорто дураа гутажа байгаашье һаа. СССР-тэй манай холбоо барисаанай эбдэршэгүй бата бэхи байһые зүбшөөхэ ёһотой болоно. Германиин Демократическа Республика Советскэ Союзай талада хододоо байха юм.

Энэ договор аха дүү хоёр гүрэнэй хоорондохи үгээ ойлголсоһон ажал ябуулгын гол шэглэл байха ёһотой гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев Кремль соо үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ һэн. Манай хоёр ороной, арадай хоорондохи харилсаае улам дүтэ болгохо гээшэ документын үндэһэ һуури болоно.

Советскэ Союз соогуур ябажа, хото городуудтайнь, хүн зонойнь байдалтай, ажал хэрэгүүдтэй танилсахадаа, зүрхэ сэдьхэлдээ мартагдашагүй дурасхаал үлөөгөөбди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ДАРМШТАДТ

ЗҮБЛӨӨНЭЙ ШИИДХЭБЭРИИЕ БЭЕЛҮҮЛХЭ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар Хельсинки хотодо болоһон ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдтэ зорюулагдажа, Баруун Германиин олониитын түлөөлэгшэдэй конференци эндэ нээгдэбэ. ФРГ-гэй бүхы газарай делегадууд, политическэ партинуудай, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, предприятинуудай, үйлэдбэриин соведүүдэй гэшүүд, профсоюзай эдэбхитэд, эрдэмтэд, публицистнүүд, санаартад, залуушуулай түлөөлэгшэд, мүн хэдэ хэдэн оронуудһаа ерэһэн айлшад тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Эб найрамдалай, харилсаа холбооной ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохын түлөө Баруун Германиин комитет конференци зарлаха үүсхэл гаргаһан байна.

Хельсинкидэ баталагдан абтаһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Германиин Федеративна Республикын ниитын элдэб хүсэнүүд эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой гээд комитедэй бюро ороной үргэн ниитэ арад зондо хандана.

НЬЮ-ЙОРК

ХАРАТА ЯБУУЛГАНУУДЫЕ БУРУУШААЛГА

ТАСС

Сионис хорото этэгээдүүдэй зүгһөө СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхидэ, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдтэ зүрюу харша хорото ябуулганууды үүдхэгдэнэ гээд СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхи США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй, ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймай анхаралда табиба.

Октябриин 8, 9-дэ хулиган аашa гаргадаг бүлэг сионистнууд түлөөлэлгэтэ эмхиин байшан шадар Советскэ Союзда зүрюу жагсаал хэжэ, совет түлөөлэлгэтэ эмхиин ажал ябуулгада тойбо татахые һэдээ.

СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхи сионис харша ябуулганууды буруушаажа байһанаа мэдүүлээд эдэниие зайсуулан сарахын тула шухала хэмжээнүүдые абахыень США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй урда табиһан байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүн зониие зөөхэ гээшэ шухала хэрэг» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» гэһэн юрэнхы гаршаг доро бүлэг мэдээсэлнүүд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаха эрхэ» гэһэн В. Нимаевай статья. А. Любименко — «Зохёохы ёһоор бэелүүлэгдэһэн түсэбэй аша үрэ» — корреспонденци. «Совет орон, шэнэ һонин». Сагай уларил хэнэй мэдэлдэб?» гэһэн Г. Резниченкын статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Үндэр айлшанай угтамжын хүндэдэ» — ТАСС-ай материалнууд (Л. И. Брежнев ба В. Жискар д'Эстэнэй хэлэһэн үгэнүүд).

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонинууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.55 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10,10 — «К. Федин». 10.55 — «Ольга Сергеевна» — телевизионно повесть. Гурбадахи бүлэг (үнгэтэ). 12.10 — «Орленок» телестудиин концертнэ зал (үнгэтэ). 13.30 — «Зураг бүхэндэнь — наран» (үнгэтэ). 13.45 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 14.00 — 14.10 — Забһарлалга. 14.10 — «Останкинай концертнэ студи урина». Басагадай Бүхэдэлхэйн уулзалгада. 16.00—«Миллионуудай ленинскэ университет». 16.30—«Ольга Сергеевна»—телевизионно повесть. Гурбадахи бүлэг (үнгэтэ). 17.45 — СССР-эй Гүрэнэй академическа симфоническа оркестрэй концерт. 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Мартагдашагүй дуунууд» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Хүдөөгэй коммунистнуудай һуралсал» (буряадаар). 20.05 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.15 — «Ольга Сергеевна» — телевизионно повесть. Гурбадахи бүлэг. 21.35 — «Миллионуудай ленинскэ университет». 22.05 — «Останкинай концертнэ студи урина». Басагадай Бүхэдэлхэйн уулзалгада (үнгэтэ). 23.50 — — 24.00 — За[illegible] 24.00 — «В[illegible]» 00.50 — «Спортлотогой» тираж.

УНШАГШАД һонирхохо байхат

ХЭРМЭНЭЙ ОРОН НЮТАГТА

ҺҮҮЛЭЙ арбан жэлдэ Баруун Сибириин буртаг шэрэнгитэ ой соогуур хэрмэн олоор үдэһэн байна. Урэжэ люун газар дайда дээгүүр ... тайн нэмжыдэг олон обла... нуудта үнэтэ арһатай энэ ... хан амитад олошорһон ба... юм. Тиихэдэ Алтайн хи... ой соогуур илангаяа оло... роо.

Ангай ажахын ба ан ... рилгын эрдэм-шэнжэлэ... бүхэсоюзна институдай Бар... Сибириин отделениин эр... жэлтэдэй һанамжын ёһоор, ... дэхи ой тайга соогуур ... жатай эрхэ байдалай тохёо... һонһоо уламжалан, хэр... аймаг үдэжэ, олошорһон ... на. Үнгэрэгшэ намар эндэ ... тайга хушын һамараар ... баян байһан юм. Харин ... шэнэһэнэй борбоосгой ... бэг. Эдэ хоолой дута... байһанһаа, һүүлэй жэл... дулаан үбэл болоһонһоо ... жалан, хөөрхэн жаахан ... амитад олошороо гэхэдэ ... дуу болохогүй. Тайга соо... хи опорно пунктнуудта ... ладаг институдай хүдэл... лэгшэд хэрмэнэй һурэг ... гээд мэдээсэнэ. Сибириин ... районуудаар хүдэлдэг 500 ... хүү ангуушанай дунда ... та хэхэдэнь, эрдэмтэдтэ ... иимэ харюунуудые үгэһэн.

Энэ жэлэй агнуурии ... Баруун Сибирьтэ нилээд о... хэрмэнэй арһа олзобори... рэндэ тушаажа болово ... мэргэжэлтэд тоолоно.

ҮБЭЛЖӨӨНДӨӨ... ЛЕДНИГҮҮД ХУДАР

ТАДЖИКИСТАНАЙ һу... ууланuудта намарай саг бу... эрхэеэ эзэлжэ байна. Һурэ... рөө ниидэһэн шубууд ... һэн газараа орхижо, ... лаан орон уруу нүүнэ. Энд... хадада нютагтай хүнүү... хэлэдэгэй ёһоор, «хаанай ... һан» — зэбгэн түбэг бэр... шээлтэй замда гарана. Ти... дээ урда зүг уруу бэшэ, ... оройгоороо үлэндэ хүр... хада уулын орьёл өөдэ үбэл... хээ гарана. Энэ үнэтэ ... загаһан намарай тэн үе... дэ түрьһээ хаядаг юм. Хэ... гол горхон соогуур зэбгэ... һадай һүрэгөөрөө өөдөө ... жа ябахыень хаража боло... Метр хахад хүүюурнүүд... эдэнэртэ һаад болодоггүй.

Зэбгэн загаһадай нютаг... урилдаг нюусые эрдэмт... тайлбарилаа. Түрьһээ хаа... тула кислородоор баян, ... хабтар сэбэр, шулуун өөрт... уһа бэдэрдэг байна. Хүй... шэмэрүүн леднигүүд ... байгаали иимэ эрхэ бай... бии болгоһон байха юм.

Удаань «хаанай загаһан... уһанай өөртохи хүмэдхэ ... луун доогуур хабар бол... үбэлжэдэг байна. Загаһа ... гаалдаг албанай хүдэлмэрш... шэд түрьһээ хаяхаяа оши... донь, эдэниие үдэшэдэг.

МОРИН ГҮ, АЛИ ТЭМЭЭН ГҮ?

ЛЕНИНГРАДАЙ архео... гууд Урда Туркмениин Алт... Тепе гэжэ эртэ урдын ба... хан хотын үлэгдэлнүүдые ... дэрэн, малталга хэхэдээ, ... да нютагтай хүнүүд ямар ... таниие түрүүлэн һургажа, ... даг болоһон байгааб гэһэн ... хэшэдэй үни холын арса... шиидхэбэ. Мори бэшэ, ха... тэмээ нэн түрүүн һурга... хүнүүд унаа хэһэн байга... жэ эрдэмтэд бата найдамт... аар батална. Манай эр... урда тээхи гурба мянга... жэлдэ хабатай отогой һуу... да археологууд малталга ... дээ, тэмээнэй яһа, үнгэрхэ... шабар нааданхай — тэ... хүллэһэн тэрэгэ олоһон ба... юм. Тиихэдэ һургагдаһан мор... ной, элжэгэнэй ула мүршье ... рагдаагүй.

Ленинградай шэнжэлэгшэ... Алтын-Тепе гэжэ гүбээдэ оло... удаан жэл соо үсэо нэтэ... хүдэлмэри хэһэн байна. ... һонин баримтань тэдэнэй ... жаһан туйлалтануудай ... ниинь болоно. Жэшээнь, ... үедэхи СССР-эй газар ... дээрэ мэдээжэ болоһон ... ехэ тосхон эндэ байгаа ... элирүүлэгдээ. Тэрэ 30 ... шахуу талмай дээрэ хаб... нэмжыдэг байба. Хүү... сооһоо бронзо ба мүнгэн ... ганууд, үзэсхэлэн һонин ... тадай, мүн бурханай дүрс... олдоһон байха юм.

Амитадай яһан ба статуэ... нүүд дээгүүр зуража хэдэ... тэмдэгүүд угаа һонирхо... Эртэ урда сагай араду... үзэг бэшэгтэй бололгын ... энээнһээ үндэһэтэй ха... эрдэмтэд багсаамжална.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан Удэ, ул. Ленина, 35.
Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54..., зам. редактора — 2-68..., зам. редактора — 2-62..., отв. секретаря — 2-50..., секретариат — 2-66-76, ... делы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, ... паганды и агитации — 2-56..., промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-53, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественной ... ёмная — 2-58-62, ... корр... — 2-57-63, ... — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-02508. Заказ № 01...